

DEJA VU

XI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM • 2022. TÉL

A DEBRECENI EGYETEM ALUMNI MAGAZINJA

DEBRECENI EGYETEM FEJLESZTÉSÉÉRT A L A P Í T V Á N Y

A **Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány** létrehozását az a cél vezérelte, hogy az intézmény polgárai számára olyan programokat, infrastrukturális és intellektuális fejlesztéseket tudjon megvalósítani, amelyek mind a közösség összetartozását, elmélyítését, mind az intézmény fejlődését, szolgáltatási színvonalának emelkedését szolgálják.

A **Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány** céljai:

- A Debreceni Egyetemen folyó oktató-, kutatómunka személyi és tárgyi feltételeinek, új szakok indításának segítése,
- az oktatók foglalkoztatásának, munkájuk infrastrukturális és szakmai háttere megteremtésének támogatása,
- egyetemi rendezvények támogatása,
- az egyetem értékei megőrzésének, bemutatásának támogatása,
- az egyetem ismertsége növelésének segítése,
- a Debreceni Egyetem komplex hallgatói és intézményi szolgáltatási rendszerének fejlesztése,
- az oktatók, hallgatók és az alkalmazottak sport- és kulturális tevékenységének támogatása,
- közreműködés az egyetem ifjúságvédelmi feladatainak ellátásában és a diákétkeztetésben.

Ön is segíthet céljaink megvalósításában, hiszen az **1% felajánlása nem kerül semmibe, számunkra mégis nagyon fontos!**

Kérjük Alumni Közösségünk minden tagját, hogy támogassa adója 1%-ával Alma Materét és a Debreceni Egyetem hallgatóit!

Ezúton is köszönjük önzetlen támogatását!

RENDEZVÉNYKOORDINÁCIÓS ÉS ALUMNI KÖZPONT

H-4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Telefon: +36 (52) 258-025; (52) 258-028

E-mail: alumni@unideb.hu

Web: alumni.unideb.hu

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett adószáma:

1 8 1 4 3 7 6 4 - 1 - 0 9

A kedvezményezett neve:

Debreceni Egyetem Fejlesztéséért Alapítvány

TUDNIVALÓK

A nyilatkozatot tegye egy olyan postai szabvány méretű borítékba, amely e lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a nyilatkozat elhelyezhető legyen. **FONTOS!** A rendelkezése csak akkor érvényes és teljesíthető, ha a nyilatkozaton a kedvezményezett adószámát, a borítékon pedig az ÖN NEVÉT, LAKCÍMÉT ÉS AZ ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT pontosan tünteti fel. A lezárt, aláírt borítékot küldje el az illetékes adóhivatalnak vagy adja át munkáltatójának.

Szerkesztői ajánlás

Tisztelt Alumni Tagok, Kedves Olvasók!

Bízom benne, hogy időben megérkezett magazinunk, így a karácsonyfa alatt az Alma Mater jelképes ajándéka, a „DEja vu” legújabb száma is megtalálható lesz majd. Amilyen gondossággal, odafigyeléssel készülünk az ünnepre, családtagjaink, barátaink megajándékozására, olyan szeretettel készítettük mi is lapunk legfrissebb számát Önöknek. Talán a következő oldalakon olvasható történetek, beszámolók, sikerek és életutak kiragadják olvasóinkat a mindennapi nehézségek okozta komorságból és csempésznek némi nyugodt pillanatot az ünnep forgatagába. Az Alumni Központ munkatársai nevében kívánok Önnek és családjának szeretetteljes, áldott karácsonyi ünnepeket, jó egészséget és békés, boldog, eredményekben gazdag újévet! És ne feledje, az Alma Mater 2023-ban is gondol Önre!

Rófi Mónika
Rófi Mónika

A Debreceni Egyetem Alumni Magazinja

Kiadó: Debreceni Egyetem

Felelős kiadó: Szilvássy Zoltán rektor

Főszerkesztő: Rófi Mónika

Lapszerkesztők, szerzők:

Béres Zsuzsa, Bögre Zoltán, Éles Erika,
Orosz Csaba, Papp Krisztina, Pájer Szabolcs,
Seprényi Renáta, Terhes Brigitta,
Trostel Henriett

Kiadványszerkesztő: Szabó Balázs

Fotók: RAK, unideb.hu

Szerkesztőség:

Debreceni Egyetem
Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,
Főépület 17-es iroda

Megjelenik 300 példányban.

Nyomdai munkák: Printart-Press Kft.

Felelős vezető: Szabó Balázs

HU ISSN 2063-6148

Ki lehet Alumni tag?

A DE Alumni tagja az lehet, aki a Debreceni Egyetem vagy a jogelőd intézményei (Debreceni Agrártudományi Egyetem, Debreceni Orvostudományi Egyetem, Kossuth Lajos Tudományegyetem, Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola) egykori vagy jelenlegi hallgatója, oktatója, kutatója, dolgozója. Azok a magánszemélyek vagy cégek képviselői is lehetnek DE Alumni tagok, akik bár nem voltak, vagy jelenleg nem tagjai az intézménynek, de támogatják a Debreceni Egyetem Alumni tevékenységét.

Regisztráció: alumni.unideb.hu/hu/tagsagiregisztracio

Elérhetőségek:

Cím: Debreceni Egyetem

Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.,

Főépület 17-es iroda

Levelezési cím:

DE Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

4002 Debrecen Pf. 400

Telefon: 52/258-126

E-mail: alumni@unideb.hu • Honlap: alumni.unideb.hu

TARTALOM

GENERÁCIÓK

- 6-7 „Berdék” a Debreceni Egyetemen
A Berde család
- 8-9 A gyógyszerészdinasztia „fonala”
A Szabó család

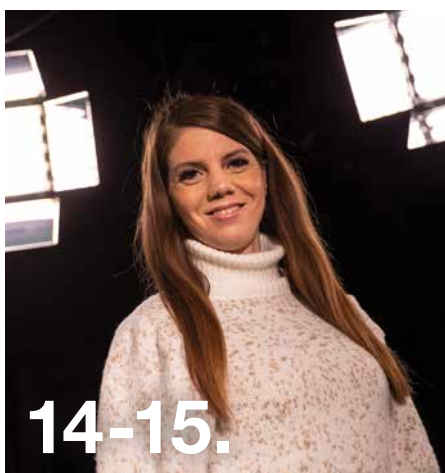
KARRIER

- 10-11 A Debreceni Egyetem új díszdoktora
Macháty Zoltán
- 12-13 Egyetem – város
Debreceni alpolgármesterek
- 14-15 „A minőségből nem szabad engedni...”
Pinczés Mariann

NEMZETKÖZI EGYETEM

- 16-17 Názáret és Debrecen között
Johnny Isaaq

TANÁREGYÉNISÉGEK

- 18-19 „Nem élhetünk fizika nélkül”
Osgyáni Zoltán

ÉVTIZEDEKEN ÁT

- 20-21 Tanító szeretettel
Vigh Ibolya Zsófia

SOKSZÍNŰSÉG

- 22-23 Egy terápia, aminek az alapja a bizalom
Pálincás Judit

24-25.

26-27.

28-29.

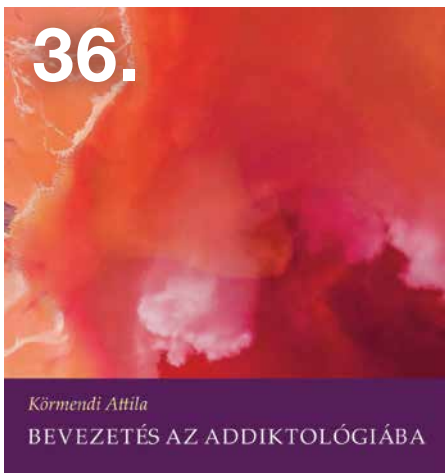
30-31.

32-33.

34-35.

36.

Körmendi Attila
BEVEZETÉS AZ ADDIKTOLÓGIÁBA

TARTALOM

SOKSZÍNŰSÉG

24-25 „Szeretnék hasznos lenni!”
Kiss Ábel Lukács

26-27 A természet bűvara
Várad Zoltán

ALUMNI-DÍJ

28-29 DE Alumni Díj 2022: nyitott szakemberekre van szükség
Wolf László

SPORT

30-31 A Debreceni Egyetemen dolgozik az igazi Ironman
Varga Zoltán

KINCSEK AZ EGYETEMEN

32-33 Volt egyszer egy egyetemi arcképcsarnok...

TALÁLKOZTUNK

34-35 Évfolymtalálkozók

KÖNYVAJÁNLÓ

36 Bevezetés az addiktológiába
Körmendi Attila új könyve

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

37 Akikre büszkék vagyunk
A DE elismert kiválóságai

IN MEMORIAM

38 2022-ben elhunyt egyetemi dolgozók, hallgatók

„Berdék”

a Debreceni Egyetemen

Berde Csaba egyetemi tanulmányai és szakmai életútja a Debreceni Egyetemhez kapcsolódik. De itt szerzett diplomát az édesapja és mindkét gyermeke is. 52 év, csaknem 100 szemeszter, több ezer hallgató, 24 önálló tantárgy, és négy új szak elindítása – csak néhány döbbenetes szám Berde Csaba életéből és munkásságáról, amit néhány ezer karakterben képtelenség összefoglalni. Pusztán szemezgetni tudunk a professzor emeritus megkerülhetetlen érdemeiből, ami nélkül nem létezne ma Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet a Debreceni Egyetemen. Tanult, oktatott, kutatott, igazgatott az agrárcampuson, ahová megálmodta a Fényházat is. Apaként két, ma már sikeres marketing és gazdasági szakembert nevelt fel, nagyapaként pedig négy gyönyörű unoka útját is egyengeti.

■ TERHES BRIGITTA

Berde Csaba családja Erdélyből származik, de az általános és középiskolát Mátészalkán végezte. A mezőgazdasági technikum után egyenes út vezetett Debrecenbe, az akkori Agrártudományi Egyetemre. De mondhatnánk úgy is, hogy más választása nem nagyon akadt, ha diplomát akart szerezni.

– Ha valaki nem Debrecenbe jelentkezett egyetemre, azt behívatta Bajkán Barna, az egykori középiskolai tanárom. Ezt annyira komolyan gondolta, hogy később igazgatóként sem mondott le erről a törekvéséről, hogy a technikai tanulókat a Debreceni

Egyetemre irányítsa. Így történhetett az, hogy később mikor dékánhelyettes lettem és ránéztem a hallgatói adatokra, kiderült, hogy összesen 264 diákot küldött Bajkán Barna az igazgatósága alatt a Debreceni Egyetemre – emlékezett vissza mosolyogva, csakúgy, mint amikor a hallgatói évekről kérdeztem.

– 1970-ben kezdtem meg az egyetemet egy év sorkatonai szolgálat után. Az általános agrármérnöki képzés különleges volt, mert olyan sokoldalú és gyakorlatias képzést adott, amely ma már szinte lekövetetlen. A természettudományos alapoktól a gazdasági ismeretekig, az emberekkel való bánásmódon át a mezőgazdasági technológiákat és ismereteket

mind egyben megkaptuk. A legfontosabb gazdasági pozíciókat mindig az általános agrármérnöki végzettségű emberek töltötték be akkoriban ebben a régióban. Kis létszámú zárt képzés volt, százfős évfolyamokat iskoláztak be és 60-70-en végeztek. Kemény lemorzsolódási arányok voltak, ami a magas követelményrendszert, a minőségi oktatást jelzi. A kollégium körül forgott akkor az egyetemi élet, volt színháztermünk, mozi, futball, röplabda és kézilabda, diszkó a kollégium alatt, ami persze hamar kintette magát. Szórakozóhely azonban mindig kell a diákoknak, így nem volt kérdés mire kellene használni a fűtési rendszer átalakítása miatt kiürült kazánházat a campuson. Már kari vezető voltam, amikor a helyiség nevén

gondolkodtak a hallgatók, pedig annyira adta magát, hogy Kazánház legyen – idézte fel Berde Csaba.

Diplomaszerzés után 1975 és 1979 között az Egyetemi Tangazdaságban töltöttem be operatív vezetői pozíciót. 1979-től az akadémiai pályára lépve, megjárta a tudományos ranglétrát, tanszéki mérnökből, egyetemi tanársegéd, adjunktus, majd docens lett. Fiatal oktatóként azonban még nem vették komolyan arra való törekvését, hogy önálló vezetés-szervezés tárgyakat tanítsanak.

– Kurucz professzor volt a tanszékvezető én pedig adjunktus, amikor a vezetés szervezés tárgyakat a vezető oktatók, a gyakorlati oktatást pedig a fiatalok tanították. A gyakorlati témából azonban nem lehetett gyors tudományos fokozatot szerezni és publikálni sem volt könnyű. Ezért javasoltam, hogy a vezetés ismeretek tárgyat szedjük szét témakörönként, hiszen azok önálló kutatási területet is jelenthetnek. A professzor azt mondta, hogy írjam le a javaslatot és megbeszéljük. Megtettem, majd a következő értekezleten úgy terjesztette elő a javaslatomat, hogy „és végül itt van ez a Berde-féle rémötlet, hogy osszuk fel a tanszék oktatói között a vezetés tárgyat témaköröké”. Persze leseperték az ötletet. És most ott tartunk, hogy 24 olyan tantárgy van, ami a vezetés tantárgyból differenciálódott – mesélte büszkén a professzor emeritus.

A Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet megalakulását és történetét Emlékek és hagyományok című könyvében foglalta össze Berde Csaba. A történeti összefoglaló bemutatja az egykor Gyakorlati Tanszék, majd az Alkalmazott Üzemtani Tanszék és végül a Vezetés- és Szervezéstudományi Tanszék fejlődését. Emellett közel 50 év személyes történetei olvashatók a kötetben.

– Amikor az egyetemre kerültem 4-500 fős hallgatói létszám volt, mikor nyugdíjba mentem már hatezer fölött volt a hallgatók száma ugyanazon a campuson. Dékánhelyettesi tisztségem alatt négy új szakot akkreditáltunk. Ez most nem tűnik nagy dolognak, de ha úgy tekintjük, hogy 120 évig egy szakja volt a képzésnek, akkor négy év alatt négy új szak, az elég beszédes. Emlékszem rá, hogy 465 fős hallgatói létszámot vettünk át ősszel és 1200-zal adtuk át négy év múlva – számolgotott az egykori kari vezető.

Berde Csaba tanszékvezetőként, intézeti igazgatóként, a doktori iskola vezetőjeként olyan tudományos műhelyt alakított ki, amely hozzájárult az egyetem Gazdaság-

tudományi Karának országos elismertségéhez és sikeréhez. Több mint 40 éven át több ezer hallgatót oktatott, köztük olyan szakembereket is képzett, akik ma már meghatározó szerepet játszanak a DE GTK életében. 2021-ben vonult nyugdíjba, de a kar még sokáig számít munkájára professor emeritusként.

A Debreceni Egyetem azonban nemcsak tudományos tevékenységét, hanem magánéletét is meghatározta. Egy szakesten ismerte meg a feleségét, aki matematika-fizika szakra járt. Az akkoriban klasszikusnak számító agrármérnök-pedagógus házaspárnak hamar megszületett első gyermekük. Tamás folytatta édesapja útját, már ami az egyetem választást illeti. A '90-es években végzett Debrecenben műszaki menedzser szakon.

„...talpraesettséget nem kellett a szomszédba menni...”

– Az volt a tervem, hogy egy multinacionális cégnél tanuljak marketinget. Így egy fél-éves szakmai gyakorlat keretében kimentem Németországba. Első körben Erfurtba utaztam a Leonardo da Vinci program keretében, majd még egy félévet töltöttem a Smithkline Beecham-nél. Ez egy gyógyszeripari vállalat, ahonnan csak a diplomáért jöttem haza, majd évekig dolgoztam még ott marketing területen. Számomra ez volt az ugródeszka – hangsúlyozza a ma már saját márkaplatformot működtető szakember.

A cég 9 márkával van jelen négy országban és 6-700 ezer terméket ad el évente. Tamas évfolyamtársai közül sokan lettek sikeres vállalkozók. Ebben persze nem csak az egyetemen tanultaknak volt óriási szerepe.

– A mi generációnk a Ratkó-korszakban születettek gyerekeiből áll. Talpraesettséget nem kellett a szomszédba menni. Imádtuk az egyetemet, nagyon sok vicces, érdekes sztori történt velünk, de sajnos egyik sem olyan, amit le lehetne írni – mondta sejtelmesen Tamás.

A professzor lánya, Ágnes hallgatói éve is a Debreceni Egyetemhez kötődnek, közgazdászként szerzett diplomát.

– Az élet hozta így, ez volt akkor a legracionálisabb döntés számomra, képességeim

és készségeim alapján. Az időm nagy részét az egyetemen, a Kassai úton töltöttem, este pedig várt a közösségi élet az agráron. A barátok jó része engem inkább oda kötött – meséli Ágnes, akinek az EDC Debrecen befektetésösztönző szakembereként, majd gazdaságfejlesztési csoportvezetőjeként végzett munkája révén olyan nagy tőkeberuházások érkeztek a cívisvárosba, mint a Kronos, a Vitesco Technologies vagy a BMW. Persze a sikerig vezető út nála sem volt egyenes és rövid, egészen a tengerentúlig elért.

– A Debreceni Egyetem egyik mobilitási programjával jutottam el Amerikába. A louisiana-i állami egyetemen töltöttem egy évet, nagyon izgalmas hely volt Baton Rouge. Aztán egy évet Franciaországban is tanulhattam egy ösztöndíjjal, az angers-i egyetemen. Mindkét országban marketing tárgyakat vettem fel, főként az e-business vonalon, ami akkoriban, 20 évvel ezelőtt még éppen csak bontogatta a szárnyait. Nagyon specializált képzés volt, már akkor az online marketingről és az információs, digitális technológiáról tanultunk, de végül sohasem azzal foglalkoztam. Viszont fontos mérföldköve volt az egyetemi pályafutásomnak mind a nyelvtanulás, mind a nemzetközi kapcsolatok építése terén – fogalmazott a ma már négygyerekes anyuka. Ági mindenképpen itthon szerette volna kamatoztatni a külföldi tapasztalatait, ezért egy rövid fővárosi kitérő után Debrecenben az Innova Észak-Alföld Regionális Innovációs Ügynökségnél dolgozott tíz éven át.

– A regionális innovációs környezet építésével foglalkoztunk, sokat dolgoztunk együtt a Debreceni Egyetemmel is. A kutatás fejlesztést és innovációs potenciál fejlesztését igyekeztünk segíteni a régióban, nagyon sok nemzetközi pályázatunk volt. Büszke vagyok rá, és örömmel tölt el, hogy sikerült elérni azt amire mindig is vágytam, hogy lássam a munkám eredményét – összegzi a szakember.

Bár az útjuk különböző területre és különböző országokba sodorta a testvérpárt, abban mindketten osztoznak, hogy sem a Debreceni Egyetem adta lehetőségek, sem a családi háttér nélkül nem lettek volna ilyen sikeresek saját szakterületükön.

– Ahogyan édesapánk mindig mondja, a vezetői képesség egy része velünk született, a másik része tanult. Utóbbiban édesapámnak óriási szerepe volt, hiszen meghatározó az a tudás, amit tőle kaptunk – vélekedett Ági, akivel valószínűleg Berde Csaba egykori diákjai és doktoranduszai is egyetértenének.

A gyógyszerészdinasztia „fonala”

Debrecen belvárosában, a Bethlen utca Hatvan utcához közeli részén áll egy földszintes műemléképület, melyben több évtizede patika működik. A tulajdonos egy olyan gyógyszerész, akinek már a dédapja is ezzel foglalkozott, aztán a család további három generációjában mindig akadt olyan, aki ezt a hivatást folytatta. A Szabó család kalandos története sok szálon kapcsolódik a Debreceni Egyetemhez.

■ OROSZ CSABA

Beszélgetőtársunk, Szabó Attila olyan alaposan kutatta felmenői élettörténetét, hogy azok neveit, a fontosabb dátumokat és a kapcsolódó történeteket már fejből is tudja, melyről magunk is meggyőződünk.

Első generáció

Szabó Attila elmondta: ősei közül a gyógyszerési pályára elsőként anyai dédnagyapja lépett, akit Ladányi Kálmánnak hívtak. Ő Matolcson (mai nevén Tunyogmatolcson) született 1867-ben. Középiskolai tanulmányait Szatmárnémetiben, egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte. Onnan 1893-ban Kölcse-re került, ahol Szent Anna néven saját tulajdonú gyógyszertárat működtetett és a település közmegbecsülésben álló tagjaként élt. Ladányi Kálmánnak három fia (Pál, Géza, Lajos) és egy leánya (Ilona) született, akiket mind értelmiséginek nevelt. A gyermekek taníttatása azonban sokba került, ezért gyógyszertárát bérbe adta és családjával

Debrecenbe költözött, ahol a Mihalovits tulajdonában lévő Kígyó Gyógyszertárban vállalt munkát. (Ez a patika ma is működik a Piac utca és Széchenyi utca sarkán.) A két nagyobbik fia a cívisvárosban jogi diplomát kapott. Sajnos Pál az I. világháborúban, Géza fiatalon, tüdőgyulladásban halt meg. A másik két gyermek viszont gyógyszerész lett.

Második generáció

Egyikük Lajos – aki 1906-ban született és 1975-ben halt meg – Kölcse-n az államosításig vezette a családi gyógyszertárat. Neki két leánya és egy fia született, akik közül Magdolna a gyógyszerügyi asszisztensképzőt végezte el, Irma minőségellenőr lett. Fia – akit szintén Lajosnak hívtak – 1952-ben látta meg a napvilágot és hirtelen, fiatalon halt meg 1978-ban. Itt véget is érhetett volna a gyógyszerészdinasztia története, de nem így történt, női ágon tovább öröklődött a hagyomány.

Harmadik generáció

Szabó Attila dédapjának egyik leánya ugyan-

is – a fent említett Ilona – Debrecenbe került a Dóczy Leánynevelő Gimnáziumba. Érettségi után Hajdúsámsonban és Budapesten gyógyszerész gyakornokoskodott. Egyetemi tanulmányait öccsével együtt ő is a Pázmány Péter Tudományegyetemen folytatta, melyet kiváló eredménnyel végzett el. Az évfolyamon mindössze hárman voltak leányok. A diploma megszerzését követően hazatért édesapja mellé, a „családi fészekbe”, a kölcsei gyógyszertárba. Aztán Ilona 1930-ban férjhez ment Kádár Lászlóhoz, aki szintén gyógyszerész volt, és saját tulajdonú gyógyszertárat működtetett Búdszentmihályon (mai nevén Tiszavasváriban).

Elbeszélőnk, Szabó Attila szerint a férjről, Kádár Lászlóról azt érdemes tudni, hogy 1899-ben született Nyírbaktán (mai nevén Baktalórántházán). A nyíregyházi evangélikus Kossuth Gimnáziumban érettségizett. Az egyetem előtti gyógyszerész gyakornoki időt Nyírbaktán töltötte a Jóna László vezette gyógyszertárban. Neki volt köszönhető, hogy Szabó Attila nagyapja a gyógyszerési pályát választotta.

– Olyan korban járt egyetemre, mikor előbb sok kortársát elvitték az I. világháborús frontokra, majd átélte a tanácsköztársaság zordon időszakát és végül az ország trianoni békével történő meggyalázását. Azokat a fiatalokat, akik ezalatt az időszak alatt több évi késéssel tudták csak megszerezni diplomájukat, mamutnak csúfolták az ifjú diáktársak – fogalmazott Szabó Attila. Gyógyszerész diplomáját Szabó Attila

nagyapja 1922-ben kapta meg a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Alkalmazott gyógyszerészként 1926 végéig Nyíregyházán, az Osgyáni-féle Gyógyszertárban dolgozott. Tiszabúdon patikanyitási jogot kapott, mely 1927-ben Csillag Gyógyszertár néven kezdte meg működését. Az államosítás után (1950. július 20.) feleségével együtt a község másik gyógyszertárába helyezték át. 1962 végén nyugdíjba ment, ekkor Debrecenbe költöztek. Szabó Attila nagyapja 1970-ig a Kigyó Gyógyszertárban dolgozott nyugdíjas gyógyszerészként. 1993-ban hunyt el.

A család Debrecenbe költözését követően Szabó Attila nagymamája a Petőfi téri gyógyszertárba járt dolgozni nyugdíjba kerüléséig. Nekik két leányuk született, akiket a kor ideológiája szerint osztályidegennek nyilvánítottak, így egyikük sem lehetett gyógyszerész. Szabó Attila nagynénje, Kádár Katalin így vegyész lett. Édesanyja, Kádár Klára pedig gyógyszertári technikus (ez később átnevezték gyógyszertári asszisztensre). Ő a mai napig aktívan dolgozik. 1956-ban ment férjhez Szabó Imre gyógyszerészhez, Szabó Attila édesapjához.

Szabó Imre 1924-ben született Hajdúnánáson, tősgyökeres hajdú családba. A Debreceni Egyetemen diplomázott orvos bátyja és szülei hatására gyógyszerész-hallgatónak jelentkezett a Magyarországhoz a II. világháború alatt visszacsatolt Kolozsvári Egyetemre. Mivel a harcok 1944-ben hazánkat is elérték,

az egyetemi képzés félbeszakadt. Szabó Imre hazakerült Nánásra, ahol ugyan három gyógyszertár is volt, de gyógyszerész egy sem maradt, így az új városi vezetés az első egyetemi évet elvégzett gyógyszerészpálcát tette meg patikusnak. A nagy kihívás jó iskola volt számára. A városi patikákat igyekezett megmenteni a fosztogatásoktól. Ennek is köszönhető, hogy az egyik gyógyszertár tulajdonossal, Csejte Istvánnal barátság alakult ki köztük, mely halálukig tartott. A háború utáni stabilizáció során az élet beindult az egyetemeken is, viszont Szabó Imre tanulmányait csak Szegeden tudta tovább folytatni és 1948-ban kapott gyógyszerész diplomát. (Debrecenben 1996-ban indult el az egyetemi gyógyszerészképzés.) Előbb a debreceni Egyetemi Gyógyszertárban, majd 1949-ben a Magyar Korona Gyógyszertárban lett beosztott gyógyszerész. Közben meghívást kapott a Szegedi Egyetemre, a Gyógyszerészi Kémia Intézetbe. Ezt az álmát azonban meghiúsította az akkori államvédelmi hatóság, Szabó Attila édesapját kulákká nyilvánították és letartóztatták.

Választhatott a Tisza-tó építése és a már állami kezelésbe vett újfahértói Gyógyszertár működtetése között. Újfahértó mellett döntött, ahol 1951-ig dolgozott. Közben 1950-ben megalakult a Szabolcs-Szatmár megyei Gyógyszertári Vállalat, melynek alkalmazottjává vált. 1952-ben a vállalat első gyógyszertári szakfelügyelője lett. 1954-ben minisztériumi javaslatra átkerült a Hajdú-Bihar megyei Gyógyszertár Vállalathoz szakfelügyelőnek. Ebben a pozícióban 1956-ig ténykedett, amikor is a város éjjel-nappalos gyógyszertárának vezetésével bízták meg. 1958-ban azonban vezetőhelyettesé fokozták le. Tíz évre rá elvállalta a hajdúböszörményi éjjel-nappalos gyógyszertár irányítását és napi rendszerességgel oda ingázott. A Szabolcs-Szatmár megyei Gyógyszertári Központ igazgató-főgyógyszerészi munkakörébe 1970-ben nyert kinevezést, amellyel nyugdíjba vonulásáig 1986-ig foglalkozott. Szabó Attila édesapja tízévi

vonatozás után családjával átköltözött Debrecenből Nyíregyházára. A rendszerváltás idején, 1990-ben 67 évesen Debrecenben saját gyógyszertár – a Bethlen utcai Patika – megnyitására kezdett, melyet 2004-ben bekövetkezett haláláig vezetett.

Negyedik generáció

Szabó Imre 1956. február 25-én nősült meg és lett három gyermeke, akik közül ketten is továbbvitték a családi hagyományt. Klára jelenleg Nyíregyházán a Kertvárosi Gyógyszertárt vezeti. Nagyobbik fia, Imre a budapesti Corvinus Egyetem Matematika Tanszékét irányítja. Kisebbik fia, Attila, – beszélgetőpartnerünk – Nyíregyházán érettségizett a Krúdy Gimnáziumban és neki is elég kalandos volt az eddigi élete. Előbb 1993-ban élelmiszer üzemmérnöki diplomát szerzett Szegeden, majd nem azt a pályát folytatta, hanem hazajött a szülői gyógyszertárba, Debrecenbe. 2002-ben megkapta a gyógyszertári asszisztens oklevelet. 2008-ban a Debreceni Egyetemen gyógyszerész diplomát szerzett, 2012-ben ugyanitt szakvizsgázott. A szü-

lők által alapított Bethlen utcai Patika nevű gyógyszertárban előbb beosztottként, 2013 óta gyógyszertárvezetőként dolgozik.

Szabó Attila több szálon is kötődik a Debreceni Egyetemhez. A Gyógyszerésztudományi Karon mint külső óraadó a Propedeutica nevű tárgyat tanítja, valamint az Általános Orvostudományi Karon az általános orvos történelem oktatásába kapcsolódott be. (2017 és 2022 között a DE Népegészségügyi Karán is tanított.) A gyógyszertári asszisztensképzésben is részt vesz. Rendszeresen publikál gyógyszerészettel kapcsolatos tudományos cikkeket neves szaklapokban. (Két írása az Egyesült Államokban szerkesztett Journal of Pharmacy and Pharmacology nevű folyóiratban is megjelent.)

2006-ban Grabarits István meghívta a Magyar Gyógyszerésztörténeli Társaságba, ahol István halálát követően megválasztották a társaság titkárának. 2015-ben a Magyar Tudományos Akadémia Orvostörténeli Szakbizottságának tagja lett, majd ugyanebben az évben életre hívták a testület Gyógyszerésztörténeli Albizottságát, melynek alapító tagja.

A Debreceni Református Nagytemplom presbiteri testületében 2000 óta tevékenykedik. A Tiszántúli Református Egyházkerület, illetve a Debreceni Református Nagytemplom rendezvényeinek megtartásában szervezőként segít.

– Szívemhez két nagy rendezvény áll közel. Az egyik a 2009.

május 22-én tartott egység napja, mely kimondta a Kárpát-medencei magyar reformátusok határokon átnyúló egységét. A másik a 2017. június 10-ei emléknap, mely a reformáció 500., a magyar református egyház születésének 450. évfordulója volt – mondta beszélgetőtársunk.

Ötödik generáció?

Szabó Attila 1998-ban nősült meg, házasságából három fiú született, Attila, Bence és Péter. Sajnos egyik gyermek sem akarja a gyógyszerészi pályát élethivatásnak választani – kesergett. Attila, a DE Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar kertészmérnöki szakának III. éves hallgatója. Bence a DE Bölcsészettudományi Karának II. éves hallgatója. Péter a DSZC Mechwart András Gépipari és Informatikai Technikumban informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető technikus szakos hallgató. Édesapjuk abban reménykedik, hogy egyikük talán majd egy gyógyszerészhallgató leányt vesz feleségül és így nem szakad meg a gyógyszerészdinasztia „fonala”.

A Debreceni Egyetem új díszdoktora

Macháty Zoltán agrármérnök, agrárbiotechnológus, az egyesült államokbeli Purdue Egyetem professzora, 2022-től pedig a Debreceni Egyetem díszdoktora. Az egykori debreceni diák máig aktívan támogatja az alma mater amerikai agrárkapcsolatait.

■ ÉLES ERIKA

Macháty Zoltán mindig is a kutatói pályára készült. A Tóth Árpád Gimnáziumban töltött középiskolai évek alatt vált nyilvánvalóvá számára, hogy ez az ő útja. 1981-ben kezdte meg tanulmányait a Debreceni Agrártudományi Egyetemen (DATE) és bár először a növénytermesztés érdekelte, fokozatosan fordult az állattenyésztés irányába. 1986-ban szerzett agrármérnök diplomát a DATE-n. Ezt követően a Debreceni Állattenyésztő Vállalatnál dolgozott éveken keresztül, ott kezdett szaporásbiológiával foglalkozni. Majd mentora, Takács Tibor, a debreceni agráregyetem egykori állatanatómia oktatójának bátorítására élt az éppen akkor alakult Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont által kínált lehetőséggel és 1990-ben Gödöllőre költözött, hogy ott folytassa megkezdett kutatásait.

– Édesanyám megkönnyezte, amikor Gödöllőre költöztünk. Tudta, már nem lesz

elég a 31-es buszra felszállnia, amikor hozzánk akar jönni. Ha sejtette volna... Szerettünk volna Debrecenben maradni, de az élet mindig adott egy újabb és újabb lehetőséget, amellyel élnem kellett. Így kerültünk Gödöllőre, utána pedig az Amerikai Egyesült Államokba, ahol a tervek szerint két évig maradtunk volna, de az a két év már 1993 óta tart.

Gödöllőn in vitro fertilizációval foglalkozott, lombikborjú-programban végzett vizsgálatokat. Mindeközben a Gödöllői Egyetemen 1990-ben biotechnológiai szakmérnöki diplomát szerzett, majd három évvel később ugyanitt megvédte egyetemi doktori disszertációját. 1993-ban adódott a lehetőség, hogy posztdoktorként csatlakozzon a Missouri Egyetem kutatócsoportjához, ahol már specifikusan a petesejt-kutatás került szakmai tevékenységének fókuszába. Petesejt-aktiválással és sejtmag-átültetéssel végzett klónozással foglalkozott. Sikerült kidolgoznia egy olyan aktiválási módszert, amelyet az egyetem szabadalmaztatott és amelynek

segítségével több klónozott állatot is előállítottak.

– Mindig a kutatás folyamata adta a következő lehetőséget. Ez az útkeresés vitt a new haven-i Alexion Pharmaceuticals nevű gyógyszerkutató céghez is. Vonzott a lehetőség, hogy olyan, genetikailag módosított sertéseket hozhatunk létre, amelyek szervei emberbe ültethetők. Azt vizsgáltuk, hogy miként lehet felnőtt állatokat klónozni genetikailag módosított génállománnyal. Ez abban az időben volt, amikor Skóciában megszületett Dolly, a klónozott bárány. A kutatásaink alatt született is olyan állat, amelyből hiányzott az a gén, amelyet az emberi immunrendszer felismer. A sikeres kezdet ellenére azonban a vállalat úgy döntött, hogy nem finanszírozza tovább a kísérleteket.

Ezt követően pályázta meg az Indiana állambeli Purdue Egyetem kutatói állását. Az intézmény világszerte ismert, egykor Neil Armstrongot is hallgatói között tudta, de rajta kívül további 26 asztronautát adott

az amerikai űrprogramnak. A debreceni kutató a Mezőgazdaságtudományi Kar Állattudományi Tanszékén először adjunktusként dolgozott, majd 2009-ben docens lett, végül 2016-ban megkapta professzori kinevezését. Kutatóként az emlős embriók kialakulásának és korai fejlődésének szabályozásáért felelős sejt- és molekuláris szintű folyamatokat vizsgálja, oktatóként a szaporodásbiológia a témája.

– A petesejt és a hímivarsejt fúziója területén elért eredmények a mezőgazdaságban az állattenyésztés hatékonyságának fokozására használhatók, de kiemelten fontos kutatási terület a humán orvoslás számára is. Bár mezőgazdasági karon dolgozom, a legtöbb hallgatóm a mesterfokú, illetve PhD-fokozat megszerzése után humán in vitro fertilizációval foglalkozó laborokban helyezkedik el. Hatalmas a felszívó ereje ennek az iparágak, piacnak. Továbbra is vonz a kutatásunk emberi területe, azonban a megtermékenyítés általam vizsgált szakaszának alkalmazása humán területen korlátozott, elsősorban etikai szempontból. Nem hozunk létre emberi embriót kutatási célzattal.

Az amerikai egyetemi oktatási rendszer része az úgynevezett alkotói szabadság, amely lehetőséget biztosít az oktatóknak és kutatóknak, hogy hét évente elmenjenek egy másik intézménybe, miközben saját egyetemük továbbra is fizetést ad számukra. Így töltött Macháty Zoltán 2012-ben fél évet Cardiffban és jelenleg is „szabadságon van”. Dél-Franciaországban,

a Sorbonne egy Nizza melletti kutatóintézetében dolgozik, ahol a sertések helyett ezúttal a tengeri zsákállatkák szaporodásbiológiáját vizsgálja. A jövő év elején azonban visszatér Indianába, eredeti kutatási területéhez.

– Az amerikai egyetemi rendszer sajátossága, hogy az intézmények nem vagy csak részben finanszírozzák a kutatásokat. Az oktatók, kutatók és így az én feladatom is, hogy támogatást szerezzek. Ez mindennek az alfája és omegája. A minisztériumoktól – a mi esetünkben a mezőgazdasági, illetve az egészségügyi minisztériumtól – általában 2-4 éves időszakokra 200 ezer és 1-2 millió dollár közötti forrást igényelhetünk, azonban a pályázatok mindössze 10 százaléka kap támogatást. Ez az összeg létfontosságú a tudományos munkánk számára, ebből a támogatásból kell fizetnünk egyebek mellett a hallgatók munkáját is. Az egyetemi diákok és oktatók kapcsolata is merőben eltér a hazai mintától. A tanszékünkre érkező fiatal kutatóknak ugyanis már a jelentkezéskor meg kell nevezniük azt a professzort, akivel együtt szeretnének dolgozni. Az oktatóknak pedig el kell döntenie, hogy van-e elegendő forrása a hallgatói kutatás finanszírozására.

A professzor és laboratóriuma népszerű a fiatal szakemberek között. Számos magyar hallgató választja mentorának a debreceni oktatót, aki 5 év múlva akár nyugdíjba is vonulhatna (az USA-ban 65 év a nyugdíjkorhatár), de egyelőre nem ezt tervezi.

Macháty Zoltán és családja már teljesen

beilleszkedett a tengerentúli közösségbe. Lányai, akik Magyarországon születtek, az USA-ban alapítottak családot. Feleségével boldog nagyszülei három fiú unokának, akik kiválóan beszélnek magyarul. A professzor számára - mint mondja - ez jelenti a legnagyobb büszkeséget. A professzort még 29 év távollét után is rendszeresen haza húzza a szíve, bár édesapja 2001-ben, édesanyja pedig 2009-ben elhunyt. Magyarországi látogatásai alkalmával Debrecenben élő öccsénél lakik, innen szervezi sűrű programját.

– Mindig örömmel tölt el, amikor a Debreceni Egyetem falai közé léphetek és találkozhatok az „agrár” karakteres személyiségeivel, hiszen az itt töltött éveim alatt kezdte oktatói pályáját Jávor András, Béri Béla, Pepó Péter és Mihók Sándor is, emellett az egykori évfolyamtársamat, Juhász Csabát is láthatom. Soha nem gondoltam, hogy az iskolapadból egyszer a díszdoktori előadásig jutok. Ez megtisztelő és szívmelegítő.

Macháty Zoltán szerint a DE Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, illetve a jogelőd DATE amerikai oktatói-, kutatói kapcsolatai mindig nagyon aktívak voltak. A Debreceni Egyetem új díszdoktora azt reméli, hogy az intézmények között fennálló, eddig az agrárterületre fókuszáló partnerség kiszélesedik és ezzel még több PhD-hallgató számára nyílik lehetőség az amerikai tapasztalatszerzésre, kutatásra és tanulásra.

*„...Mindig örömmel tölt el,
amikor a Debreceni Egyetem falai
közé léphetek és találkozhatok
az „agrár” karakteres
személyiségeivel...”*

Egyetem – város

A város és a Debreceni Egyetem ezer szállal kötődik egymáshoz az oktatás, a kultúra, a gazdaság és az ipar területén egyaránt. Mint kiderült ezt a szoros kapcsolatot további négy, nem is akármilyen szál erősíti, hiszen Debrecen valamennyi alpolgármestere – Barcsa Lajos, Széles Diána, Puskás István és Balázs Ákos – az intézmény egykori hallgatója volt. Most öregdiákként emlékeznek az itt töltött évekre és adnak „útravalót” a jelenlegi diákoknak.

■ BÉRES ZSUZSA

Barcsa Lajos

Debrecen gazdálkodásával, a pénzügyi folyamatok kontrolljával kapcsolatos feladatokat koordináló, az önkormányzat vagyongazdálkodási, köznevelési, sport és intézmény-felújítási feladatait irányító alpolgármester, aki mindhárom diplomáját a Debreceni Egyetemen szerezte meg.

– Gyermekkorom óta ügyvédnek készültem, így az Állam- és Jogtudományi Karon kezdtem meg tanulmányaimat 2001-ben. Mivel csupán néhány évvel korábban indult újra a jogi képzés a városban, még „a mi időnkben” nem volt állandó otthona. Voltak óráink az akkori Tanítóképző Főiskolán, a Műszaki Főiskolán és az Egyetem téri Főépületben is, legtöbbször viszont a Lovardában tanultunk, így átvitt értelemben az lett az alma materem.

Két évig dolgoztam ügyvédjelöltként, később megszereztem a szakvizsgát is, illetve a megyei Fogyasztóvédelmi Felügyelőség jogi osztályát vezettem. 2010-ben itt lettem igazgató, ekkor már kicsit eltávolodtam eredeti végzettségemtől. 2014-ben kért fel Papp László polgármester, hogy legyek a város alpolgármestere. Második diplomámat így már alpolgármesterként szereztem európai és nemzetközi üzleti mesterjogász szakon 2017-ben. Az angol nyelvű jogi tudás sokat jelent a különböző befektetési tárgyalások során, ezt a végzettségemet tehát folyamatosan hasznosítom. Végül tavaly szereztem meg az okleveles közigazdász minősítést, ami egyrészt a vezetői képességekről adott elméleti tudást, másrészt segít jobban megismerni a vállalatvezetők gondolkodásmódját, akikkel szintén sokat tárgyalok. Jó érzés, hogy alpolgármesterként-hallgatóként sem pozitív, sem negatív megkülönböztetés nem ért tanulmányaim során, az egyetemi oktatók jól kezelték ezt a helyzetet. Nagyra értékeltem azt a lehetőséget is, amikor felkértek záróvizsgán való közreműködésre, hiszen városvezetőként fontos, hogy a

jövő nemzedékének gondolatait is megismerjem.

A mostani hallgatóknak azt javaslom, hogy egyetemi éveik alatt találják meg az egyensúlyt a tanulás és a közösségépítés között. Természetesen tanulás nélkül nem fogják tudni elvégezni az egyetemet, de ha csak arra koncentrálnak, későbbi életük, szakmai pályafutásuk során hiányozhatnak majd az egyetemen szerzett kapcsolatok, barátságok.

Széles Diána

A társadalmi, civil és települési kapcsolatokkal összefüggő, az ifjúságpolitikai, egészségügyi és turisztikai feladatokért, valamint a szociális ügyekért felelős alpolgármester.

– Eredetileg azért jelentkeztem a Debreceni Egyetem jogi karára, hogy ügyész legyek, de tanulmányaim során egyre inkább a politika felé fordult az érdeklődésem. Az utolsó két évben a jog mellett egy nagyon jó, aktív csapatban politikai elemzői képzésben is részt vettem.

Mielőtt 2005-ben kézhez vettem volna a diplomámat, már Kósa Lajos országgyűlési képviselő politikai munkatársaként dolgoztam, 2006-ban pedig – az akkori közgyűlés legfiatalabbjaként – önkormányzati képviselő lettem. A jogi pályának azonban nem mondtam azonnal búcsút, hiszen előbb jogászként, majd a pályázati osztály vezetőjeként évekig tevékenykedtem a Kenézy Kórházban. Mivel sosem hátráltam meg a rám váró feladatok elől, így amikor Papp László polgármester 2014-ben felkért, hogy legyek alpolgármester pontosan olyan területeken, amelyeken a debreceniek napi problémáinak megoldásával kell foglalkoznom, akkor – természetesen a családommal való konzultációt követően – elvállaltam ezt a szolgálatot. Szeretek ugyanis közösséget építeni, létrehozni dolgokat, szeretett városom, Debrecen és a debreceniek érdekében tevékenykedni.

Az egyetemmel alpolgármesterként is gyakorlatilag napi munkakapcsolatban vagyok, hiszen az önkormányzat és az egyetem kö-

Barcsa Lajos

zösen hozta létre a Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézetet, amelynek tevékenységében rendszeresen részt veszek.

Amikor egyetemista voltam, az, hogy valaki a tanulás mellett dolgozik is, még nagyon ritka volt az évfolyamtársaim körében. Saját tapasztalataim alapján a hallgatóknak azt tudom javasolni, hogy ha lehetőségeik megengedik, ne habozzanak, lépjenek be a munka világába még a diploma megszerzése előtt minél korábban, hiszen nagyon sokat érnek az idejében megszerzett munkatapasztalatok.

Puskás István

A kulturális területért felelős alpolgármester.

– 1996-ban magyar-történelem, majd olasztanár szakos diplomát, 2005-ben pedig irodalomtudományból szereztem PhD fokozatot az egyetemen.

Amikor annak idején a jelentkezési lapot kiöltöttem, majd sikeresen felvételiztem és beléptem az első szemináriumi órára, fogalmam sem volt, pontosan mi is akarok lenni,

ha majd nagy leszek, csak annyit tudtam, hogy valahogyan a kultúra világával szeretnék foglalkozni, legyen szó annak történeti gyökereiről-meghatározottságairól, tudományos feldolgozásáról vagy „csinálásáról”. A diploma megszerzését követően 1996-98 között a debreceni Fazekas Gimnáziumban dolgoztam magyar szakos tanárként, de olasz kurzust is tartottam, aztán előbb óradóként, majd 2005-től főállású oktatóként voltam a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Olasz Tanszékének tanára,

amelyek így vagy úgy majd megtérülnek, és lehet, végül nem arra kanyarodik az ember élete, amit valamikor megálmodott magának, de ahhoz, hogy a helyén legyen a világban, sokat és aktívan kell tenni.

Balázs Ákos

Az önkormányzat városüzemeltetési és intézmény-felújítási, valamint környezetvédelmi feladataival, továbbá ezekhez kapcsolódóan a települési kapcsolatok kiépítésével és városüzemeltetési együttműködések ki-

rendszert felépíteni, szakemberekből álló tudásközpontunk mostanra már a Debreceni Egyetem Lifelong Learning kihelyezett tanszékeként is működik.

Képviselőként 24 éve vagyok tagja a város közgyűlésének. Ez rendkívül nagy megtiszteltetés és egyben felelősség is. Voltam bizottsági elnök, frakcióvezető, jelenleg pedig alpolgármester.

Az egyetemen szerzett tudás és kapcsolati tőke ma is segíti a munkámat. Megtanultam, hogyan kell tanulni, hol és hogyan

Széles Diána

Puskás István

Balázs Ákos

egészen 2016 szeptemberéig, amikor a Római Magyar Akadémia igazgatói posztjára távoztam.

Az egyetemről, ahol mindent összevetve eddigi életemnek több mint felét töltöttem tanuló, majd oktatói státuszban, de ami mellett azért nagyon sok mindenben kipróbáltam magam, a műfordítástól a tolmácsoláson át különböző kulturális projektek megvalósításáig vagy éppen romkocsmá üzemeltetésig. 2016-ban neveztek ki Rómába, és valószínűleg még mindig ott dolgoznék, ha Papp László polgármester nem hív haza a városomért tevékenykedni mint kultúráért felelős alpolgármester.

Sajnos ma már oktatóként nincs lehetőségem az egyetem életének részese lenni, de a kultúra területén így is rengeteg a közös munka. De azt nem feledhetem, hogy a Debreceni Egyetem nemcsak tudást, szakmai tapasztalatokat, hanem attitűdöket, mentalitást is adott, és ma az vagyok, aki ott és akkor lettem. Ugyanis az egyetem befektetés a jövőbe, ha az ember nem rest, ha nyitott a felkínálkozó lehetőségekre, igyekszik minél több tapasztalatot gyűjteni,

alakításával összefüggő ügyek irányító és koordináló alpolgármester.

– Művelődési és felnőttképzési menedzserként végeztem 1998-ban. Különleges találkozás volt ez annak idején a szak oktatóival, mivel előtte a Mechwartban végeztem gépészmérnökségen, azonban a gépipar a '90-es években gyakorlatilag megszűnt, ugyanakkor érdekelték azok az irányok, amiket a szak nyújtott. Szeretem, ha valakinek széles látóköre van, ezért is volt számomra természetes ez az irányváltás. Vonzó volt, hogy tanulhattunk – többek között - művészettörténetet, esztétikát, rendszerelméletet, retorikát, általános és marketing-menedzsmentet, pénzügyi és számviteli alapismereteket, projektmenedzsmentet. Ugyanakkor az is fontos volt, hogy amit tanulok, azt minél hamarabb átültethessem a gyakorlatba, és akár már a diákévek idején is dolgozhassak.

Az egyetem alatt már dolgoztam annál a szervezetenél, ahol a diploma megszerzése után a felnőttképzésben helyezkedtem el, és ezzel egy időben lettem képviselő is. Mára sikerült egy innovatív felnőttképzési

szerezhetek új ismereteket, hogyan tudok csapatot építeni, rendszerszerűen gondolkodni, vagy akár a marketingmenedzsment-ismereteket a mindennapok során hasznosítani.

Ezenfelül szintén az egyetemen megszerzett tudásra alapoztam, amikor az alpolgármesterként rám bízott városüzemeltetést rendszerszerűen újragondoltuk és elkészítettük az új koncepciót, amit lépésről lépésre építünk fel a csapatommal. A környezetvédelem területén pedig elindítottuk a fiatal szakemberekből álló zöld munkacsoportot. A jövő Debrecenben épül, sok lehetőséget nyújtva a fiatalok számára.

A város nincs egyetem nélkül az egyetem nincs város nélkül. Az itt megszerzhető versenyképes tudás a garancia arra, hogy Debrecen vonzó jövőképet biztosítson az egyetemisták számára. Jelen voltam a Learning Center átadásán, ahol beszédemben úgy fogalmaztam, és most mindannyiunk nevében mondhatom: a Debreceni Egyetem egy „menő hely”.

„A minőségből nem szabad engedni...”

Pinczés Mariant nagyon sokan ismerik, hiszen riporterként, műsorvezetőként évek óta tevékenykedik a Debrecen Televízióban, de a legemlékezetesebb mégis a két esztendővel ezelőtt John Malkovich-csal készített interjú volt, amikor a színészlegenda 2020-ban magyarországi útja során Debrecenbe is ellátogatott. A beszélgetés kötetlen, könnyed hangvétele mindenkit magával ragadott, riporterként pedig felkészülten, magabiztosan társalgott tökéletes angol nyelvtudással a beszélgetés színhelyén, az egyetem Főépületének rektori fogadószobájában, ahol annak idején hallgatóként talán soha nem járhatott.

■ BÉRES ZSUZSA

Honnan ered a nyelvismeret?

Már két éve? Nem is gondoltam, hogy ennyi idő eltelt azóta. Az azonban biztos, hogy az a beszélgetés valóban egy meghatározó momentum volt az életemben...

Az angol nyelvet valójában a Debreceni Egyetemen tanultam meg igazán. Bevallom, sajnos elég nagy nyelvi hátránnyal indultam neki az egyetemi felvételinek. Fel nőtként visszagondolva úgy látom, nem fordítottam kellő figyelmet a gimnáziumi

évek során a nyelvtanulásra. Mivel az Ady Gimnáziumban voltam dráma tagozatos, nagyon sok délutáni óránk volt, és mivel vidéki lány voltam - félig debreceni, de félig balmazújvárosi vagyok a mai napig -, este 6, fél 7 körül értem haza. Reggel 5, fél 6 körül pedig már csörgött az óra. Annyi feladatom volt, ami miatt akkor háttérbe szorult a nyelvtanulás. Később, a gimnáziumot követően jöttem rá, hogy ha valamit szeretnék elérni az életben, akkor ahhoz nélkülözhetetlen az erős nyelvtudás. Ezért elkezdtem magántanárhoz járni, és meg

is tudtam csinálni az emelt szintű angol érettségit. Mindezt úgy, hogy érettségit egyébként német nyelvből tettem. Nem is tudom, honnan jött az indíttatás, hogy ezt a nyelvet minél jobban el szeretném sajátítani. De abban biztos voltam, hogy a magyaron túl szeretnék más nyelvet, nyelveket is beszélni.

A sikeres felvételit követően jöttek az egyetemi évek.

Amikor bekerültem az anglisztika szakra, még ott is éreztem, hogy hátrányban

vagyok. Hiszen a legtöbb csoporttársam két tannyelvű gimnáziumból érkezett és nagyon jól beszéltek angolul. Hajnalokig tanultam, szinte magoltam az angol szavakat - akkor szoktam rá a kávéra...

Kiváló tanáraink voltak, nagyon jó kezekben voltunk. Utólag sajnálom, hogy kicsit visszahúzódi diák voltam, lehettem volna sokkal aktívabb is. Több tudományterületbe belekóstolhattam volna, de ezt akkor sajnos nem tettem meg. Mára szerencsére már sokkal nyitottabb vagyok, így talán egyszer lesz lehetőségem pótolni mindazt, amit akkor elmulasztottam.

Sokat jelentett, hogy tanulmányaim alatt Campus Hungary ösztöndíjjal Máltán tölthettem egy fél évet. Hálás voltam a lehetőségért, mert nagyon meghatározó időszak volt az életemben, hiszen más a tanároktól, vagy könyvekből elsajátított ismeret, mint amikor olyan közegben élhettem, ahol mindenki angol nyelven beszél hozzám.

Az alapszak elvégzése után már nem is volt kérdéses, hogy mesterszakra folytatom tanulmányaimat, a diplomát végül 2015-ben vettem át.

Van-e meghatározó, kedves emlék a diákévekből?

A legkedvesebb emlékem az egyik tanáromhoz, Bényei Tamáshoz fűződik. Mivel későn érő típus voltam, így szinte „zöldfülként” kezdtem az egyetemet, ami teljesen ismeretlen világ volt számomra. Visszagondolva az első esszéimre nem igazán vagyok büszke az akkori dolgozataimra. Az utolsó félévben azonban kaptam egy e-mailt Bényei Tamástól, aki nagyon megdicsérte egyik munkámat. Ahogy írta: most már felsorakoztam a legjobbakhoz. Ez hatalmas elismerés volt, hiszen látta a fejlődésem különböző szakaszait, egészen a kezdetektől. Talán akkor tudatosult bennem igazán, hogy fejlődni mindig lehet, hiszen az élet egy hosszú tanulás.

Az idegen nyelv ismeretétől kissé távol áll a média világa, hiszen aki a hazai sajtóban dolgozik – legyen az TV, rádió, írott sajtó – annak elsősorban magyar nyelvből van szüksége „felsőfokra”. Hogyan történt a pályamódosítás?

Úgy tartják, véletlenek nincsenek, de ez az volt. Akkoriban még kerestem önmagam és úgy éreztem, kezdenem kellene valami újat. Ekkor (2016-ban) hallottam meg egy felhívást: „Szeretnél rádiós lenni? Úgy döntöttem, megpróbálok - annak ellenére, hogy nem igazán éreztem sem elég tehetséget, sem igazi ambíciót -, és elküldtem a pályázatot. Arra gondoltam, a szakemberek majd véleményezik és elmondják,

látnak-e bennem valami lehetőséget, vagy egyszerűen csak közlik, ez nem a te pályád, felejtse el!

A beküldött anyag összeállítását nagyon komolyan vettem, híreket olvastam, műsorvezetőként is bemutatkoztam, egy meserészletet is felolvastam, reklámot mondtam angol nyelven, szóval igyekeztem minél sokoldalúbban bemutatkozni. A végeredmény, hogy megnyertem a tehetségkutatót. Az eredményhirdetésen az utolsó sorban ültem, nem számítottam különösebb sikerre, a 30 pályázóból végül a TV-be egy jelentkezőt, a rádióba pedig velem együtt kettőnket vettek fel. Be is dobtak azonnal a mélyvízbe. Utólag ez hatalmas merészségnek tűnik, mert ma már azt mondom, olyan ember üljön mikrofon mögé, aki tudja, hol tart a világ, azaz naprakész információkkal rendelkezik. Én akkor erre még nem igazán voltam felkészülve...

A rádiózásból végül hogyan lett mégis televíziózás?

A Médiacentrumnál – ahol már ismertek rádiósként – felszabadult két álláshely a

„...az angol nyelvet valójában a Debreceni Egyetemen tanultam meg igazán...”

televízióban és megkérdezték, lenne-e kedvem riporterként dolgozni? Volt. Eleinte hétvégeként számítottak rám, szinte „menet közben” tanultam a szakmát előbb gyakornokként, majd hamarosan önállóan. Akadtak azért furcsa helyzetek, hiszen egy egyetemi eseményről tudósítani, olyan emberekkel interjút készíteni, akik oktattak vagy éppen tőle vehettem át a diplomámat, eleinte szokatlan volt. De összességében mai napig úgy érzem, hogy az egyetemre „hazajövök”. Hallgatóként én kaptam az intézménytől és az oktatóktól, riporterként pedig az volt a feladatom, hogy hírért vigyem az egyetemnek. Ez pedig óriási felelősséget jelentett.

Majd jött a következő fokozat, a műsorvezetés.

Egy havi magazinműsorral, a Cívus értéktárral indult. Újdonság volt ez is számomra, de megtanultam figyelni a beszélgetőpartner mondanivalójára, szemkontaktust tartani, hogy aki szemben ül velem a stúdióban, érezze, érdekel a mondanivalója. Végül már

nem is interjú, hanem inkább beszélgetés volt egy-egy műsor.

Hogyan ért a felkérés a Médiacentrum főszerkesztői posztjára?

Meglepetésként: miért én? Két hét gondolkodási időt kértem, végül igent mondtam. Mindezt annak ismeretében tettem, hogy tudom, tapasztalt kollégáim vannak, akikre számíthatok. Összességében óriási kihívás, hiszen fiatalon lettem a Médiacentrum első női főszerkesztője.

A beszélgetésből úgy tűnhet, rögzös út vezetett a 2022. augusztus 1-i kinevezésig, és ez így is van. Hosszú és küzdelmes volt, sok tanulással, buktatókkal, tapasztalatszerzéssel, ami végül meghozta a szakmai sikert. Megtanultam, hogy mindenből lehet okulni: tanulni a kollégáktól, az interjúalanyoktól, még a különböző helyzetekből is. Összességében egy szép út, aminek még nincs vége pusztán azért, mert főszerkesztő lettem. Eddig szinte mindent kipróbáltam a rádiózás, az írott sajtó és a televíziózás műfajaiból, de még mindig van mit tanulnom. A kezdeti nehézségek után jöttek az első sikerek, élő bejelentkezés országos csatornán, felkérések közéleti műsorok vezetésére, ami komoly felkészülést igényel, hiszen egy-egy téma szaktekintélyeivel beszélgetni, nem egyszerű feladat, majd a John Malkovich interjú, ami után nagyon sok dicséretet kaptam. Azt hiszem, számomra fontos a visszajelzés, hogy elhiggyem, ezt most jól csináltam, és azért is, hogy egy újabb elérendő célt tűzhessek magam elé.

Mostantól sajnos kevesebb lehetőségem lesz riportok készítésére, és sajnáltam elengedni a híradós műsorvezetést is, mert jó érzés volt, hogy én közvetíthettem nézőinknek a legfrissebb helyi híreket.

Főszerkesztőként kijelölhetem az irányt, hogyan fejlődünk tovább, milyen újdonságokat valósítsunk meg, esetleg milyen reformokra van szükség vagy lehetőség, hogyan lehet még érdekesebbé, nézhetőbbé tenni a műsorainkat.

A tervek egy részét azonban felülírja a jelenlegi helyzet, hiszen az innovációt nagymértékben befolyásolja a takarékoság. Rengeteg ötlet, új műsorok terve fogalmazódott meg, de ezeket most nem biztos, hogy meg is tudjuk valósítani. Az azonban biztos, hogy a jövőben sokkal jobban össze kell hangolni a Médiacentrum egységeinek működését, nagyobb hangsúlyt kell helyezni a hírek terén a gyorsaságra, hiszen az okoseszközöknek köszönhetően ma már erre van igény.

Mindezt természetesen úgy, hogy a minőségéből nem szabad engedni.

Názáret és Debrecen között

Elektromos autók suhannak Debrecen utcáin és környezetbarát papírtáskákban érkezik gyorsan a rendelt étel frissen melegében, amin a VisitMe felirat díszel, ahogy a város szinte minden üzletének ajtaján is. A márka mögött egy hatalmas szívű, mindig segítőkész és innovációra kész szemészorvos áll, aki egykor a Debreceni Egyetem diákja volt.

■ SEPRÉNYI RENÁTA

Cum laudéval végzett szakorvos, üzletember és példakép vagy sokak számára. Mi minden még?

Johnny Isaaq vagyok, názáreti származású. 2003-ban jöttem Debrecenbe, és 2009-ben végeztem a Debreceni Egyetem orvosi karán. Az én történetem talán azért különleges, mert 17 éves diákként kerültem a városba, egy számomra teljesen idegen országba, és nemcsak a nyelvet tanultam meg, hanem maradtam és felépítettem a saját vállalkozásom is, amivel vissza is adok az embereknek és Debrecennek. Szerintem ezt senki nem feltételezte rólam. Mára már viszont sikerült egy olyan bázist kiépítenem, hogyha kopogtat nálam egy külföldi vagy magyar diák, akkor szinte biztosan tudok neki munkát biztosítani. Jelenleg körülbelül 60 ember dolgozik a cégnek vagy mint alkalmazott, vagy mint freelancer, felük ráadásul magyar. Sokan ismerik a VisitMe brandet, de nem mindenki tudja, ki áll mögötte.

Hogyan jutottál el Debrecenbe?

A bátyám látott meg egy újsághirdetést az

egyetemről és ő kérdezte, hogy „jövünk-e ide”? Habár már az óvodában is orvosként rajzoltam le magam, akkor még nem tudtam biztosan, mi akarok lenni. Édesapám javasolta, hogy csináljak O. évet, így időt nyerek, hogy eldöntsem, valóban tetszik-e. Édesapám urológus, úgyhogy valahol talán mégis adott volt az irány. 17 éves voltam amikor ide érkeztem. Nagyon szokatlan volt, hogy mindent magamnak kellett csinálni, mosni, főzni, és mellette ott volt a tanulás is, de szerettem. Lehetőséget kaptam egy új országban tanulni, új nyelvvel, új emberekkel megismerkedni. Nagyon meglepő volt, hogy milyen különböző helyekről jöttek a diákok. Előtte sosem voltak ilyen nemzetiségű ismerőseim.

Neked mégis a magyar nyelv hozta meg a sikert, amiről TedX előadást is tartottál? (TEDxDebrecenUniversity: That underestimated box (Fordításban: Az alulértékelt doboz) (2017))

Először én is külföldiekkel ismerkedtem, de hamar elkezdtem nyitni a magyarok felé, így gyorsabban tudtam elsajátítani a magyar nyelvet, ami rengeteg lehetőséget nyitott meg előttem. Ennek köszönhető, hogy ott-

hon érezhettem magam, és nem ütköztem annyi akadályba. Számos barátomat így ismertem meg, és az üzleti életben is számos lehetőséget adott. Sok ide érkező diák keres kifogásokat a magyar nyelv megtanulására, mivel az oktatás nyelve angol, s a magyar a világ egyik legnehezebb nyelve, amit sehol máshol nem fog használni később, valamint nem terveznek itt maradni, így bele sem kezdenek a tanulásba. Próbálok ellenpélda lenni, és a mai napig kapok köszönőlevelet a TEDX előadás miatt, amiben a nyelv tanulására ösztönözöm a hallgatókat. Hiszen idegen országban vagy, otthon kell érezned magad itt, hogy jobban élvezd majd a tanulást is, ösztönözve legyél és ne akadályokba ütközz mindenhol. Sem életteret, sem vállalkozást nem fogsz építeni e nélkül, de még a tanulmányaidat is nagyobb eséllyel adod fel. Nekem kedvem és időm lett minderre miután már kicsit is tudtam kommunikálni a helyiakkal, nem beszélve arról, hogy az egyetemen is hatalmas előnyt jelentett. Gyakorlaton a vizitekhez mindössze egy kis könyvet kaptak a külföldi diákok, amiből kérdezhetek a betegről magyarul. A választ viszont a csoporttársaim már nem értették meg, nem

tudtak gyakorolni, ennek híján pedig nem jutottak ahhoz a tudáshoz, amihez én vagy a magyar hallgatók.

Hogyan lesz üzletember egy orvostanhallgatóból?

Amikor már beszéltem magyarul, elég sok ember vett körül, mert mindenki tudta, hogy fordulhat hozzám bármilyen problémával. Például akkoriban nem voltak még események a külföldi diákok számára, viszont az igény megvolt a saját zenékre és a közösségi életre. Miután megismerkedtem a vendéglátó helyek tulajaival, pultosokkal, együtt kitaláltuk, hogy péntekenként szervezzünk bulikat elsősorban a külföldi közönségnek. Minden eseményt fotóztunk, és mivel akkor még nem volt elterjedt a közösségi média, egy ingyenes magazinban publikáltuk a képeket. Ennek a finanszírozásához viszont hirdetésekre volt szükség. Sorra jártam Debrecen szolgáltatóit az ajánlattal. Szinte mindenki akart emellett kedvezményeket is adni, de senki nem máskál sok törzsvásárlói kuponnal vagy megy bulizni egy magazinnal, hogy felmutathassa. Erre lett megoldás a VisitMe kártya, ami az összes kedvezményre feljogosít. Utána felmerült a kérdés, hogy házhoz rendelésnél miért nem használható? Csakhogy a diszpécser sokszor nem értették az angolt, így jött az ötlet egy weboldal fejlesztésére, ami megoldást nyújt a Visitme kártya regisztrálására és az angol nyelvű felületen történő rendelésre. Mivel pedig kiderült, hogy a magyarok is szeretik a kedvezményeket, lefordítottuk magyarra is az oldalt. A nulláról építettem egy házhoz szállítási platformot, majd jött a Covid, ahol szintén nőtt a forgalom. 2006-ban született meg a márka, azóta mindenhol látható, és a város szinte összes üzletével kapcsolatban vagyunk. Emellett nagy fókuszot fektetünk a minőségi ügyfélszolgálatra és az ügyfélelégedettségre, ami belföldön kevesebb figyelmet kap sajnos a legtöbb helyen. Vagyis elmondható, hogy az üzleti előrelépéseim minden esetben a problémákból születtek, amelyekre valamilyen megoldást kellett találni. Segítséget kértek, felvetettek egy hiányosságot és én nyitott voltam rá.

Honnan merítesz erőt és inspirációt mindehhez?

Az egyik az időbeosztás. Rájöttem, hogy rengeteg időm van egy nap alatt attól függően, hogyan osztom be. Szeretek dolgozni, és ezért nem érzem munkának, amit csinálok. A másik kulcs a pozitív szemlélet. Mindenhol keresem a jót és a szépséget. Mikor először érkeztünk meg Debrecenbe, a többi diák panaszkodni kezdett, mert nem tetszett nekik az első benyomás, de én egyből szerelmes

lettem a helybe, hiszen tudtam, hogy 6 év áll előttem, amit itt fogok eltölteni, akkor miért ne a jót keressem benne? Nem fókuszálhatok a problémákra és az akadályokra, mert akkor csak nagyobbak lesznek, hanem mindig a megoldást kell keresni. A motivációt is ebben látom. Amikor megkerestek egy problémával, én találtam egy megoldást. Hálásak voltak az emberek, én büszke voltam, és ez vitt előre. Az első eseményünk sikeres volt, így csináltam egy magazint, és minden lépéssel egyre motiváltabbá váltam. Ugyanez igaz a tanulmányokra is. Teljesítettem az első évet, így motivált lettem a második elvégzésére. Ha viszont nem keresed a motivációt az első lépésnél, akkor nem fogod megtalálni a későbbiekben sem, végül pedig elbuzsz. Én ezzel a mentalitással nőttem fel. Apukám kórház- és osztályvezető is volt. Ezen a poszton az emberek azért vannak ott, hogy megoldják a problémákat, így a családban mi nem csak magáról a problémáról beszéltünk, de a megoldásáról is.

„...nekem az egyetemmel kapcsolatban csak jó élményeim vannak...”

Akkor neked nincsenek mélypontjaid?

Mindenkinek vannak, de nem szabad lera-gadni, hanem tanulni kell belőlük. Őszinte szeretnék lenni. Akármilyen jól ment az üzlet, végig ott volt bennem a félelem, hogy egy nap összeomlik minden, amit felépítettem és sokszor úgy tűnt, ez be is következik. Ezért is folytattam az orvost, mert úgy véltem, hogy az üzleti élet nem egy stabil dolog, szükségem van mellé egy stabil diplomára, hogy több lábon állhassak. Láttam a veszélyt, de mindenre felkészültem és fejlődtem. Keresem a lehetőséget, hogy erősebb legyek.

Miben látsz még lehetőséget a fejlődésre?

Nagyon sok mindenben. Most például a természet terén vannak ötleteim, de a VisitMe-n is van mit fejleszteni. Az innováció sohasem áll meg, ez nem olyan dolog, ami elérheti a végét. Ha csak a kiszállítást nézzük, a jövő lehet a robotoké, a drónoké. Rengeteg ötletem van, amelyekre most nem térek ki külön, de mi a cégben minden nap leülünk és beszélünk róluk. Ezért is szeretem a vállalkozásom, mert tele van új lehetőségekkel, hogy élvezetesebb vagy éppen ügyfélbarátabb legyen.

Mit lehetne fejleszteni az egyetemi oktatás terén?

A mostani állapotot nem tudom, de nekem az egyetemmel kapcsolatban csak jó élményeim vannak. Én itt bontakoztam ki, és a

Debreceni Egyetem megtanított arra, hogyan tanuljak a nehéz vizsgákra. Izraelben a honosításhoz állami vizsgát kellett tennem, ami nagyon nehéz, de az itteni tanulmányok után számomra kifejezetten könnyű volt. A szakosodást is csak ezért tudtam megcsinálni az üzlet mellett, és külföldön kifejezetten szeretik a Debrecenben végzett orvosokat, és komoly diplomának számít az itteni. Talán annyi észrevételem lenne, hogy habár az elmélet itt nagyon erős volt, a gyakorlat nem volt kifejlesztve a magyar nyelvet nem beszélő külföldi diákok számára. Emellett a kutatásokban való részvételre nem került olyan nagy hangsúly, pedig szinte minden kórházban elvárás referenciaként.

Izraelben vagy Magyarországon képzeled el a jövődet?

Izraelben szakosodtam szemészetre, és jelenleg havonta egyszer egy ottani kórházban praktizálok, mégis a Covid óta még többet vagyok Debrecenben. Azt hittem, hogy nem fogok itt ragadni, de mivel egyre jobban terjeszkedik az üzlet, így nő a szükség a személyes jelenlétemre, és inkább az orvosi pályám fogom átszervezni ide. Annyira kötődöm már a városhoz, hogy szinte biztos, hogy nem fogom elhagyni. Budapestre is sokat járok fel, mert sok olyan külföldi és magyar üzletemberrel lehet ott kapcsolatot építeni, akik rendkívül világlátottak, tele ötletekkel és tudással. Igyekszem sokat utazni a világban, mert minden hely lehetőséget nyújt az inspirációra.

Mit tanácsolnál azoknak, akik hasonló úton járnának?

A diákoknak azt tanácsolnám, hogy pozitív hozzáállásuk legyen. Az akadályokat megoldani akarják és ne panaszkodjanak. Tanulni nemcsak a vizsgaidőszakban kell, hanem minden nap is. Aki hosszú távon vállalkozásban gondolkodik, ő is a megoldásokra fókuszáljon, s ne a pénzt lássa benne. A világ legnagyobb vállalkozásai az ügyfelek szükségleteire felkínált megoldásokra épülnek. Ha külföldiként a saját országukban, vagy máshová utazva találkoznak valami újdonsággal, ami Magyarországon még nincs, akkor hozzák el ide, alkossák meg itt, mert segíthetnek vele az embereknek és egy jó vállalkozás alapja is lehet. Bele kell látni a jövőbe, modernizálni, fejlődni. Időt és energiát kell fektetni az üzletbe, de legfőképp saját magunkba. És még valami: engem az vitt előre, hogy mindig magamra fókuszáltam, nem pedig mások irigykedésére vagy sikereire. Inspirálódni lehet másoktól, sőt, kell is, de a fejlődés és az, hogy ki megnyit investál magába, mindenkinek a saját kezében van.

„Nem élhetünk fizika nélkül”

Osgyáni Zoltán 25 éve van jelen az Aszódi Evangélikus Gimnázium katedróján. „A boldogság fokozódik” - hangzik el sokszor a fizikaórákon és a természettudományos táborban is, ahol a sok móka mellett a komoly tanulásnak, a látványos kísérleteknek és a hétköznapi példáknek is megvan a helye, ahogy a fényképészet és a kerékpár is mindig szerepet kap.

■ SEPRÉNYI RENÁTA

A kezdetek

1997-ben az Aszódi Evangélikus Gimnáziumban kezdtem meg hivatásomat fizika szakos tanárként. Ismeretségi, baráti körben hallottam, hogy itt egy gimnázium épül, ahová tanárok jelentkezését várják, így kezdődött a máig töretlen pedagógusi pályám. A maroknyi kezdőcsapatból napjainkban is többen tanítunk még itt. 25 tanév telt már el, ami tartalmas, változatos és leginkább kihívásokkal teli mindennapokat jelentett a tanítás mellett a nevelés terén is, mert, ahogy tudjuk, az iskola nem csak oktat, hanem nevel is. Tartalmas évek voltak ezek, amelyekben ott volt, ott van a szakmai munka, a fizika tantárgy tanítása, megszerettetése, felkészítés a sikeres érettségi vizsgákra, az egyetemre vagy éppen egy fizika versenyre. A tanári hivatás szinte elválaszthatatlan része az osztályfőnökség. Ez kiemelt szerepvállalást jelent egy közösség alakításában és nevelésében. Az első osztályom, akik hat évfolyamos képzésben vettek részt 2005-ben érettségiztek, a legutóbbi pedig a Covid árnyékában 2021-ben. Napjainkban a hatodik osztályom útját egyengetem, akikkel már most sok közös élményt zsebeltünk be,

de a leg tartalmasabb, nagyobb kihívásokat tartogató évek most következnek. Iskolánk mindennapjai és maga a tanári munka is bővelkednek változatosságban, gazdag programokban, rendhagyó eseményekben, de a legnagyobb hangsúly a tanításra – számomra természetesen a fizika tantárgy oktatására – helyeződik. Gyakran elhangzik tőlem is a fizika órákon az a fontos gondolat, amit a Debreceni Egyetem tanárától, Szabó József Béla tanár úrtól (elektrodinamika) átvettem: „A boldogság fokozódik.” Ezzel egy kicsit könnyebb átlendülni a töretlen lelkesedés fenntartásába.

Milyen módon lehet ezt a szellemiséget átadni a diákoknak?

Bár a fizika egy egzotikus tantárgy, de kellene az apró örömök, amik közelebb hozzák a gyerekekhez a természettudományokhoz való vonzódást. A fizikát is lehet, sőt kell is szeretni. Én például élvezettel jártam a fizika órákra már az általános iskolában is, ahol elég sok kísérletet láttunk, és élményszerű órákra emlékszem vissza. A középiskolában már árnyaltabb volt a kép, de az érdeklődés megmaradt. Ezek a pozitív élmények inspirálnak arra, hogy meg lehet szeretetni a természettudományos tárgyakat is, csak figyelni kell arra újra

és újra, hogy ne veszítsük el a gyerekeket. Minden tanévben számos (10-15) diák tesz érettségi vizsgát fizika tantárgyból nálunk, ami akár azt is mutathatja, hogy sikerrel járunk, és a diákok reálisan fel tudják mérni a tantárgy fontosságát a továbbtanulási elképzeléseik terén. Ehhez minden tőlem telhető segítséget igyekszem megadni, építve a tanuló egyéni céljaira, elképzeléseire, a tanulócsoporthoz sajátosságaira. A diákok érdeklődésének fenntartásához hozzájárul a fizika szaktanterem támogató környezete, a tanulási folyamatban pedig mindig megvan a helye a gyakorlati példának, a hétköznapi életben megjelenő, kézzel fogható tapasztalatszerzési lehetőségeknek, amelyek közelebb hozzák a nehezebben befogadható anyagrészeket épp úgy, mint a kézenfekvőnek tűnő ismereteket. A gimnáziumunkban 2013-ban megépült természettudományos laborok révén nagyobb hangsúlyt fektethetünk a gyakorlati munkára. Az önálló mérési feladatok és kísérletek alkalmával kiemelt szerepet kap az önálló tevékenység és a csoportmunka, a változatos munkaformák, módszerek alkalmazása pedig elősegíti a tanulók motiváltságát. A laborban folyó csoportmunka lehetőséget teremt a diákok együttműködési képességeinek fejlődésére.

Miként kell tanítani 2022-ben?

Erre a kérdésre talán azt válaszolnám, hogy úgy, mint 2012-ben, vagy mint 2004-ben, vagyis lelkesedéssel, szeretettel. Ha a gyerekek szeretik a fizika órákat, akkor jó néhányan a fizikát is megszeretik. Persze nélkülözhetetlenek a látványos demonstrációs kísérletek, a tanulói mérések, kísérletek, egy kis videós segédanyag vagy izgalmas szimulációk, a színvonalas prezentációk, a tanulmányi utak, a szervezett, tanórán kívüli programok, vagy az évek óta sikeresen működő természettudományos táborunk. A természettudományos tábort (TeTa) 2008-ban hívtuk életre azzal a céllal, hogy a tanulókat a természettudományok felé tereljük. A tábort hagyományosan július első hetében szervezzük a Mátrában, ahol öt tartalmas nap keretei között a kémiáé, a fizikáé, a biológiáé és a földrajzé a főszerep. Persze jól megfér itt a tudományok mellett a közös sütés-főzés, túrázás, az esti filmnézés, a vetélkedők és még az elég retró számháború is. Kellenek ezek az alkalmak, hogy a gyerekek kitekintsenek a tanterem falain kívülre és megtapasztalják a természettudományok „kézzel foghatóságát”. Szeretnénk lehetőségeket kínálni a gyerekeknek érdeklődésük kibontakoztatásában. Persze ezek az alkalmak nekünk is kellenek, mert a lelkes tanulók nagyon jól motiválják a tanárokat is, szóval ez a hatás kölcsönös. Szoktam mondani az órákon unottan üldögélőknek -mert ilyen is van- hogy „Engem nem tudtok megtörni, én ettől még lelkesebb és odaadóbb leszek!”. Ez működik, mert valamivel a legkevésbé motivált tanulót is meg lehet szólítani, csak meg kell találni a módját. A hangsúly a megfelelő kommunikáción van (szerintem), ezen áll vagy bukik a dolog. Meg kell tudni szólítani a tanulókat, akár osztály szinten, akár kisebb csoportokban, de leginkább személyesen. Minden kis rezdülésre reagálni kell, egy mosollyal, egy biccentéssel, esetleg egy csúnya nézéssel, de legfőképp dicsérettel, abból soha nem elég. Természetesen a dörgedelmes hangvételnek is megvan a maga ideje és helye, vagy annak is, hogy „Beszélek apáddal!”. A szülőkkal és a kollégákkal való kommunikáció is ugyanilyen fontossággal bír. Meg kell, hogy értsük egymást, és segítsük egymás munkáját. A szülői és a tanulói elvárások az évek múlásával fokozódnak, hogy igyekezzünk mindent megtanítani abban a kevés óraszámunkban. A tehetséggondozás is hangsúlyos feladat, hiszen az ügyesebb tanulókkal versenyekre készülünk, nekik szeretnénk többet nyújtani a kötelezőn felül, és ők azok, akik húzzák a csapatot egy tanórán, vagy már a fakultációs csoport meghatározó, követendő példái.

A pozitív visszajelzések forrása

Nagyon nagy öröm számunkra, amikor halunk a sikeres egyetemi felvételikről, vagy találkozunk volt tanítványainkkal egy-egy iskolai alkalmon – mint például a feleségem által szervezett pályaaorientációs napon. Ezek a diákok már másod-, harmadévesek az egyetemen, cégnél dolgoznak fejlesztő mérnökként, vagy épp egy kutatómunka résztvevői és doktori képzésben vesznek részt, esetleg már meg is szereztek a tudományos fokozatot. Minden visszajelzésnek örülünk, de leginkább annak, amikor azt halljuk, hogy „Elég kemény volt az egyetem, de a fizikát tudtam!”. Pozitív visszajelzés az is, hogy a természettudományos táborban folyó színvonalas munka elismeréseként iskolánk 2014-ben a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Pro Progressio alapítványának díjában részesült. Pedagógusi munkám elismeréseként 2017-ben pedig magam nyertem el az alapítvány kiemelkedő természettudományi oktató-nevelő munkáért járó díját. Kitüntetésnek tekin-

„...a 2057-es „osztálytali” is szóba került. Ezzel már egy kicsit óvatosabb vagyok, de azért készülok rá!...”

tem azt is, hogy a 2016/2017-es tanévben megbíztak egy végzős matematika-fizika tanár szakos egyetemi hallgató mentorálásával, vagy éppen az öt, tíz, tizenöt éves osztálytalálkozókat is, amikre meghívnak. Nagy boldogság számomra, hogy milyen szeretettel beszélnek volt diákjaink az iskoláról, tanáraikról, osztályfőnökökről és néha-néha a volt fizika tanárukról is. Ezek szívet melengető alkalmak, amelyekből remélhetőleg még elegendően sok vár ránk, hogy ebből is lehessen töltekezni a mindennapokra. A második osztályomnak nemrég volt a 15 éves találkozója, ahol a 2057-es „osztálytali” is szóba került. Ezzel már egy kicsit óvatosabb vagyok, de azért készülok rá! A volt tanítványok közül már többen családdanyák, családapák és több kis gyerek már a mi iskolánkban tanul. A mi családjunkban is hasonlóan alakult az iskola és a munkahely összefonódása. Egyrészt a feleségemmel, Osgyániné Németh Máriával is itt ismerkedtem meg pályám első éveiben, és a jól sikerült ismerkedés eredményeképp 2000-ben házasságot kötöttünk, másrészt mindhárom fiúnk az EGA-ban tanult/tanul. Leg-

nagyobb gyermekünk másodéves egyetemista, a kisebbek (ikrek) 12.-es, végzős tanulók. Nem is olyan régen még mind az ötünknek ugyanakkor és ugyanott szólt az első órára a csengő 7.45- kor, sőt olyan is volt, hogy ugyanaz az óra kezdődött, ha nem is ötünknek, de hármunknak igen.

Szenvedély a tanítás mellett

A sok tanulás mellett, hogy pár szó essen a szórakozásról vagy éppen hobbirol is, nem tudom megkerülni a fotózást, ami nagyon közel áll hozzám. Persze ez is összeér az iskolával, ahol szakkört tartok a fotózás szerelmeseinek. Vannak fényképezőgépeink, fotólaborunk, nagyítógép vegyszerekkel, meg mindennel, ami egy remek fekete-fehér fénykép elkészítéséhez és kidolgozásához szükséges. Szerencsére lelkes gyerekek is vannak, akik értékelik a vegyszeres tálban megjelenő fényképeket, amire egy teljes hetet kell várni, hogy elkészüljön. Jó kis hobbi ez, de a költségei jelentősen megnövekedtek, így ma már egyáltalán nem versenyképes a digitális technikával szemben, ezért már csak ismeretterjesztő jelleggel foglalkozunk hagyományosnak mondott fényképezési eljárásokkal. A másik vonal, ami jelen van az iskolában is és a hétköznapjaimban egyaránt, az a bicikli. A kicsiknél (5.-6.-7. évfolyamon) tanítok technikát is, ahol előtérbe kerülnek a műszaki dolgok, így a kerékpárnak is minden részlete a dinamótól a hátsó agyig bezárólag. Vannak, és voltak is különleges, impozáns kerékpárjaim a hazai kerékpárgyártás történetéből, amiket nem csak a technika órán láthattak a gyerekek. Az egyik évben a Debreceni Virágkarnevál kerékpáros felvonulásában is szerepeltetni tudtam őket, mégpedig a Debreceni Egyetem színeiben tekertünk feleségemmel és gyermekeinkkel. Ez a bringám egy Weiss Manfréd Művekben készült Csoda kerékpár volt, a negyvenes évekből. Szóval szeretjük a kerékpárokat, szeretünk biciklizni, járjuk az országot, és gyűjtjük az élményeket a kilométerekkel együtt. A veterán korú kerékpárok mellett régi, de most megújult hóbortként a veterán korú motorkerékpár is helyet kapott a mindennapjaimban. Ezzel egy kicsit gyorsabban és egy kicsit messzebbre is el lehet jutni, mint kerékpárral, de a technika vagy a fizika órákra ebből már csak egy kis sztorizgatás marad a jó tanár-diak kapcsolat építésének reményében. Hétfőn reggel becsengetnek és a 26. tanévet is hamisítatlan lelkesedéssel folytatjuk, mert, ahogy azt egy volt kollégámtól tanultam: „Nem élhetünk fizika nélkül!”.

A debreceni felsőoktatás sikeres működése a kezdetek óta elképzelhetetlen legodaadóbb dolgozói nélkül. Közülük sokan a háttérben, szinte észrevétlenül végzik a nyilvánosság számára olykor láthatatlan, ámde nélkülözhetetlen munkájukat. Az egyik legszebb hivatása mégis azoknak van, akik a jövő nemzedék nevelésében, szellemi formálásában vállalnak főszerepet. Ilyen Vigh Ibolya Zsófia is, aki több mint negyven évig volt a „Kiskossuth”, vagyis az egykori Kossuth Lajos Tudományegyetem – mai nevén Debreceni Egyetem – Gyakorló Általános Iskolájának tanítója. „Ibolya néni” ez idő alatt számos kisdíák „második anyukája” lett, elsősorban a magyar nyelv, de volt, hogy a rajz vagy a testnevelés világába kalauzolta el tanítványait. A gyermekkorától pedagógusnak készülő tanítónő úgy érzi, a közös munka során ő is rengeteget tanult a gyerekektől.

Tanító szeretettel

■ PÁJER SZABOLCS

Mielőtt elhatározta, hogy pedagógus lesz, mivel szeretett volna foglalkozni?

Vallom Brunszvik Teréz, az első magyarországi óvodák alapítójának szavait, miszerint „Gyermekekkel foglalkozni minden bizonynyal a leghálásabb munka, ami a földünkön osztályrészünkről jutott, de saját tökéletességünket is ez mozdítja előre.” Épp ezért mindig is tanító néni szerettem volna lenni. Nem elhatározás volt, egy érzés.

Volt-e már esetleg korábban is a családjukban pedagógus? Ha igen, hatással volt-e ez bármennyire Önre a pályaválasztásban, ha pedig nem, akkor mi volt a családjá véleménye a döntéséről?

Családunkban nem volt pedagógus, de szüleim nagyon tisztelték a tanulást, a tudást. Különösen édesapám, aki mindenben támogató, édesanyám pedig a kellő pillanatban, bölcs tanácsokkal látott el. Nagyon büszkék voltak rám, aki elsőként szerzett diplomát a családban.

Mikor és minek a hatására született meg Önben az elhatározás, hogy gyermekeket szeretne tanítani?

Amikor első osztályos lettem. Tetszett az iskola, a tanulás, az ismeretlen világ felfedezése. Ott kinyílt előttem a világ. Egyszerűen, jól éreztem magam. Mire megtanultam írni, olvasni, a húgom is elég nagy lett az iskolához, rajta próbáltam ki a „pedagógiát”. Természetesen én voltam a tanító néni.

Hogyan emlékszik vissza az általános és középiskolás évekre?

Az általános iskolát Sárrétudvariban kezdtem, s miután Debrecenbe költöztünk a József Attila Általános Iskolában fejeztem be. Kellemes, nyugodt évek voltak, egyszerű, közvetlen tanárokkal. Ezt követően a Kereskedelmi Szakközépiskolában folytattam tanulmányaimat. Nagyon szerettem a középiskolás éveket is, sok-sok gyakorlatias, praktikus dolgot tanultam. Ma már sajnos nincs meg az épület, parkoló van a helyén, de ha arra járok, megsimogatja a lelkemet a sok szép emlék.

Egyetemi tanulmányait ugyancsak a címvárosban végezte. A felsőoktatásban eltöltött évek hogyan befolyásolták szakmai felkészültségét?

Tanítói diplomámat 1981-ben kaptam a Debreceni Tanítóképző Főiskolán. Tanulmányaim során Népművelési és Technika szakkollégiumi képzésben is részesültem. Vidám, boldog, igazi főiskolás évek voltak. Érdekes, tartalmas előadások, néha szigorú vizsgák mellett jutott idő szórakozásra, sportra egyaránt. Ami különösen jó volt, az az, hogy sokat hospitáltunk, sokat voltunk gyerekek között. A tanítási gyakorlatokon korrekt, ösztönző értékeléseket kaptunk. 1997-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetem tehetségfejlesztési szakirányú szakjában folytattam tanulmányaimat. Diplomámat 1999-ben kaptam, majd e szakterületen tettem eleget a szakvizsga követelményeinek is. Ez a képzés meghatározó volt szakmai fejlődésemben. Mind elméleti, mind gyakorlati ismereteim gazdagodtak, folyamatosan beépültek módszertani eszköztáramba. Igyekeztem ezt frissen, naprakészen tartani, évről évre valami újat becsempészni a tanítási gyakorlatomba.

Tanulmányai egészét figyelembe véve kik voltak azok, akik a legnagyobb hatást gyakorolták Önre és mivel sikerült inspirálniuk Önt?

Sok kedves és nyitott pedagógussal találkoztam. Voltak, akik figyeltek rám, akik ötletekkel, lehetőségekkel segítettek tanulmányaimat. Tóth Sándorné Ica néni, középiskolás osztályfőnököm következetessége, tiszteletet parancsoló tudása elkísért a pályámon. Nagy boldogság és kihívás volt számomra, amikor taníthattam az unokáját. Balogh Júlia, kedves főiskolai tanárnőm magas szintű módszertani ismeretekre, szakmai igényességre tanított, nevelt.

Hogy látja, mely tulajdonságok a legfontosabbak és legszükségesebbek ahhoz, hogy valaki jó pedagógussá váljon?

Úgy gondolom, hogy többféle készség is szükséges ehhez a pályához. A legfontosabbak azonban a szakmai felkészültség, az

alázat, az együttműködőkészség, a nyitottság, továbbá a humor, illetve természetesen a szeretet, amelyekkel szerintem rendelkeznie kell egy jó pedagógusnak.

Az elmúlt években a nehezebb munkakörülmények hatására sajnos többen hagyták el a pedagógusi pályát, utánpótlásuk biztosítása pedig veszélybe került. Mit gondol a tanárok jelenlegi helyzetéről a mai Magyarországon?

Sajnálom, hogy sokan elveszítik azt a belső motivációt, amely miatt ezt a hivatást választották.

Egykori pedagógusként hogy látja, mivel lehetne leginkább segíteni a magyar diákokat, hogy lelkileg és szellemileg is felkészülten kezdjék a „nagybetűs életet”?

Határozott célkitűzésre, kitartásra kell ösztönözni őket. Olyan gyakorlatias ismeretekre van szükségük, amelyek segítenek a problémás helyzetek megoldásában.

Hogyan emlékszik vissza a „Kiskossuth”-ban eltöltött évekre?

1981. július 1-jén lettem a Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Általános Is-

„...nem elég tanítani a gyerekeket, tanulni is kell tőlük, a lelkükkel kell összekapcsolódn...”

kolájának a tanítója. Az itt töltött 41 év tapasztalatai, elismerései folyamatosan megerősítettek abban, hogy ezen a pályán a helyem. Az intézmény szellemében nevelkedve lettem igazi tanító. Megtanultam, hogy milyen fontos az egymástól való tanulás, a megtapasztalás, s legfőképpen a gyermek tisztelete. Nagyon hamar világossá vált előttem, hogy minden gyermek egyedi, s különleges. Mi jut eszembe? A sok feladat, a kihívások, a változások és elvárások. Ezzel egyidőben a rengeteg élmény, mert ahol gyerekek vannak, ott vidámság és szeretet is van, ami erőt ad. Segítő, bátorító, ösztönző légkör vett körül, ami nélkül nem lett volna eredményes a munkám. Mindig úgy éreztem jókor vagyok jó helyen. Otthon vagyok.

Mi a legkellemesebb emléke az elmúlt negyven évből?

Az, ami éppen eszembe jut. Egy boldog mosoly a felelet után, kedves kis rajzok, versikék, a gálaműsorok, tábori pillanatok, a szülők hálás szavai, a segítőkész kollégák, közös titkok a gyerekekkel. Egy szép

emléket azonban mindenképp szeretnék kiemelni: a 2000-ben végzett 4. osztályos gyerekek 15 év után „alsós osztálytalálkozót” szerveztek. Fantasztikus élmény volt!

Hogyan emlékszik vissza a gyerekekkel töltött legelső és legutolsó tanítási napjára?

Hat éves korom óta minden szeptemberben iskolába indultam. 1981 szeptemberében megváltozott a szereposztás. Természetes izgalommal készültem az első tanítási napra, immár tanító néniként. Kedves, aranyos gyerekek fogadtak, szeretettel mutatták be az iskolát, hiszen ők akkor már másodikosok voltak. Az igazi kihívást azonban a következő tanév hozta, hiszen már első osztályosokkal lehettem. Négy tanévet töltöttünk együtt a gyerekekkel és csodálatos volt követni a fejlődésüket. Ezek az évek meghatározóak voltak a későbbiekben is. Az utolsó osztályom pedig a 4.c volt. Jókedvűen teltek a napjaink, az utolsó napok és órák, hiszen együtt fejeztünk be egy sikeres tanévet. Együtt zártunk le egy életszakaszt, az osztály az alsó tagozatos éveket, én pedig a tanítást. Így lett kerek a történet.

Ha saccolni kéne, körülbelül hány gyermeket tanított pályája során? Vannak-e olyanok, akikkel esetleg mai napig tartja a kapcsolatot?

Próbáltam összeszámolni, de 1300 után abba hagytam. Szinte naponta találkozok régi tanítvánnyal. Elmesélik sikereiket, őszintén vallanak gondjaikról és én nagyon büszkén hallgatom őket.

Van-e olyan olvasmány az életében, ami akkora hatással volt Önre, hogy jó szívvél ajánlotta a tanítványainak?

Gyermekkorom szép regénye: Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön. Klasszikus, régi történet, mely kedves, varázslatos világot mutat. Büszke vagyok, hogy minden osztállyal sikerült megismertetni, s a benne lévő szomorúság ellenére is szerették, értették. Megérezték, hogy az életet széppé és boldoggá a becsület és a szeretet teszi.

Mivel tölti legszívesebben a szabadidejét?

Friss nyugdíjasként izlelgetem a szabadidő fogalmát, és nyitott vagyok az új élményekre.

Egy pedagógusnak készülő középiskolás számára mi lenne a legfontosabb tanácsa?

Gondoljon arra, hogy soha nem lesz egyedül, s a közös munka közös örömeiket, sikereket hoz. Rengeteg olyan élménnyel és emlékekkel lesz gazdagabb, amit csak ez a hivatás adhat. De nem elég tanítani a gyerekeket, tanulni is kell tőlük, a lelkükkel kell összekapcsolódn.

■ BÖGRE ZOLTÁN

A mozgás és a gyógyítás kettőssége, együttthatója miatt választotta a gyógytornász hivatást. Két olyan terület, amivel hatást lehet gyakorolni az emberi testre és a lélekre is. Azt kapta a szakmától, amit remélt tőle?

Alapvetően igen, bár a reménynél erősebb érzések vannak bennem a szakma iránt. A lovasterápián belül két dologgal foglalkozom, egyrészt személyiségfejlesztő, önismereti vállalkozásfejlesztő foglalkozásokat, úgynevezett business tréningeket tartok, illetve a lovasterápián belül a hippoterápia a másik fő területem. Utóbbiból írtam a doktori disszertációmát a Debreceni Egyetemen. A lovasterápiát csak posztgraduális képzettséggel rendelkező szakemberek tarthatják, tehát ahhoz, hogy ezekben a módszerekben kompetens szakemberré váljunk, először el kell végezni a kijelölt egyetemi szakot, majd erre lehet építeni a továbbiakat. A lovastréning esetében ez esetleg egy újabb diploma szükségességét is jelentheti a lovasterápiás képesítést követően. A multiknál napjainkban igencsak elterjedt önismereti folyamatokat segítő tevékenység új kihívást és lendületet adott a további szakmai fejlődésemnek. Ennél a területnél

az üzleti szférából érkező vezetőkkel és csapatokkal foglalkozunk, nem a traumák kerülnek fókuszba, hanem a szociális és társas hatékonyság, melyet a tudatosság képességének fejlesztésével tudunk elérni. Itt az interperszonális kapcsolatok jellegét vizsgáljuk és tereljük a hatékony működés irányába. Nagy hangsúlyt kaphat például a vezetői képességek fejlesztése vagy akár a társas, családi kapcsolatok szorosabbra fűzése is. Adott esetben a szülő-gyermek viszony sajátosságaira, a szülői lét nehézségeire is rá tudunk világítani a lovasterápia révén.

Mint említette, a doktori disszertációt a hippoterápia témakörben készítette és a Debreceni Egyetemen védte meg az értekezését. Ez egy fontos mérföldkő az életében?

Engem nem az állandóság, hanem a változatosság motivál. A tréning szakmában sze-

rettem volna fejlődni, ennek érdekében a Debreceni Egyetemen szereztem a témában egy újabb diplomát, így ezen a területen is bővíthettem, kiegészíthettem a lovasterápiában alkalmazott ismereteimet. A doktori fokozat megszerzésében nagy szerepet játszott, hogy a saját szakterületemen végeztem a kutatásaimat, melynek gyakorlati vonatkozása érvényre is juthatott a lovasterápiás munkám során. Mindehhez a Debreceni Egyetem kiváló háttérrel biztosított és kellő nyitottsággal fogadta ezt a merőben új kutatási irányt is.

Szakterülete a lovasterápia hatásmechanizmusának bizonyítása. Nem egy szokványos terület, de talán éppen ebben rejlik az ereje, hatása. Mikor és hogyan találta meg ezt a gyógyítási formát és milyen tapasztalatai vannak ezzel kapcsolatban?

Kisgyerekkorom óta nagyon szerettem az állatokat, ez mindig meghatározó volt az

Egy terápia, aminek az alapja a bizalom

A ló nem csupán egy olyan tekintélyparancsoló állat, amely a hagyományos értelemben vett munkában tud segíteni az embernek. A gyógyításban, a személyiség fejlesztésében, a csapatépítésben is kiváló partner, mely olyan hatást képes gyakorolni az emberre, amire csak kevés példa akad. Pálinkás Judit gyógytornászként és lovasterapeutaként úttörő munkát végez az országban és saját bevallása szerint a természet automatizmusai révén olyan eredményeket tud elérni a lovasterápiának köszönhetően, amely egyedülálló. A Debreceni Egyetemen doktorált szakember szerint a kulcs a bizalom, a kölcsönös egymásrautaltság.

életemben, ugyanakkor nagyon sok ember vett körül és igyekeztem minél többet segíteni, ez a mentalitás gyerekként is nagyon jellemző volt rám. Olyan területen akartam elhelyezkedni, ahol tehetek valamit másokért, de kellő kihívást is jelent mindennek a kialakítása. Visszatekintve a kezdetekre, semmi sem történt véletlenül, egyszer csak összeérték a szálak. Miután elvégeztem a tanulmányaimat nem tudtam, milyen irányba induljak el. Negyedéves koromban megtaláltam, illetve sokkal inkább rám talált a lovasterápia. Már régóta lovagoltam, így akkor, abban a pillanatban éreztem, ez lesz az, amivel szeretnék foglalkozni. Újabb három év tanulást és magas szintű lovas-tudás elsajátítását jelentette mindez, ugyanakkor olyan erős volt a motiváció, hogy nem is érdekelt más.

Hogyan zajlik a lovasterápia a gyakorlatban? Miből állnak a foglalkozások és mi az elsődleges cél? Gondolom a kölcsönös bizalom az egyik legalapvetőbb feltétel.

Emberekkel és lovakkal dolgozunk. Így együtt. Az alapvetés természetesen az, hogy az embernek és az állatnak meg kell értenie egymást annak érdekében, hogy hatni tudjanak egymásra. Az a szakemberek dolga, hogy a lovakat úgy képezze ki, hogy erre alkalmasak legyenek. A lovak nonverbálisan kommunikálnak, lineáris hierarchiában élnek a ménésben, s ha az egyed érzi a másikon, hogy ő az alfa, aki képes biztonsággal elvezetni őt a túlélés érdekében, akkor automatikusan besorolja magát mögé. Ezt az emberekkel is megteszik, ha érzik a magabiztosságot, az erős döntéshozói képességet. Ha azonban nem alakul ki bennük ez az érzet, akkor nem lesznek partnerek a feladat elvégzésében. A lovak tökéletesen megmutatják a működési hibákat, így alkalmasak a terápiás feladatok elvégzésére is. Az emberek a tapasztalataink szerint jól fogadják őket, jobban hajlank az alapvető együttműködésre, a lovak termete miatt jobban elfogadják azokat a jeleket, amiket ők küldenek a kliensek felé. A hippoterápiát illetően pedig bizalom nélkül nem lehetünk hatékonyak, de mindezt a szakember feladata elérni. A sérült, mozgásképtelen emberek eleve kiszolgáltatott állapotban vannak, tehát teljes mértékben át kell adniuk magukat a lónak, ez pedig csakis bizalmi elven történhet. Ebben a körben a ló olyan mértékben bíz bennem, hogy a páciens félelmét is képes kizárni, hiszen itt én vezetem, mögém sorolja magát.

Mennyire elterjedt ez a terápia itthon, nem mellékesen mennyire elfogadott, elismert és keresett terület? Hogyan illeszthető be a gyógytornába?

A lovasterápiának értelemszerűen a kulcsa a ló, ez az állat ugyanis az emberi járás mozgásmintázatának fejlesztésére kiválóan alkalmazható. Ha sérül a járás, akkor a központi idegrendszerben és a testben is változás megy végbe, ami visszahat a központi idegrendszerre, emiatt rossz beidegződések jelennek meg az emberben. Ha nem a megfelelő ütemben fejlődik ki a járás, akkor az idegrendszer olyan jeleket küld a testnek, melyek beékelődnek, megmaradnak és ebből további problémák adódhatnak. A ló el-

végzi a munka mozgásfejlesztő részét, szakmai tudás leginkább ahhoz kell, hogy értsem azokat a folyamatokat, melyek a terápia során lezajlanak az emberi testben, értsem az adott kórkép egyéni patológiás vonatkozásait és azok fejlesztési lehetőségeit, de a kulcs a ló mozgásában rejlik. Gyakorlatilag úgy mozdítja el a páciens medencéjét, mint ahogyan az a normál emberi járásnál, egy nagyon bonyolult szisztéma alapján történik. Ahhoz, hogy sikert lehessen elérni, egyrészt nyújtjuk, erősítjük a testet funkcionálisan, másrészt olyan jeleket küldünk az agynak, melyek a normál beidegződéseket erősíthetik. Ebben a munkában nagy kihí-

vást jelent az is, hogy a terápiának megfelelően képezzük ki a lovakat úgy, hogy az hatékony legyen akár egy gerincsérült felnőtt ember esetében is. Másrészt komoly fizikai feladatot is jelenthet, ugyanis a kezelés alatt álló betegeket fel kell ültetni a ló hátára. Amikor viszont ez megtörténik, ott érhető tetten az igazán látványos eredmények, hiszen a ló hátán ülő ember, aki addig csak kerekesszékekben volt, hirtelen más aspektusból kezdi szemlélni a világot. Sok türelmet, munkát és kitartást igényel a páciensek részéről is mindez. A hippoterápia persze lehetne elterjedtebb is, a képzési rendszere kialakult már, vannak kiváló szakmai szervezetek, de a feltételeket anyagilag nehéz megteremteni, emiatt nehéz fenntartani a tevékenységet és egy egész szakmai életet sem egyszerű erre építeni. Mindezek miatt - noha bőven lenne rá igény - nem elterjedt itthon a szakterület, sajnos egyelőre kevesen is vagyunk benne. Az üzleti lovastréning viszont egy merőben új irány, nincs még rá egységes szakmai nyelv, nincsenek érdekegyesítő szakmai szervezetek sem, de meggyőződésem, hogy előbb vagy utóbb ez is teret hódít. Mint általában a legtöbb újdonsághoz, ehhez is időre és megfelelő gazdasági környezetre van szükség.

Szakmai tevékenysége során eljuttott odáig, hogy ma már saját lovardával is rendelkezik és ott történik minden, ami ebben a munkában fontos. Bizonyosan van teendő bőven. Miből áll egy napja?

A lovasterápia során segítőtől dolgozunk, szükség van egy lóvezetőre, a tréningek is sok esetben páros műfaj, hiszen a coach szakember a módszertant hozza, de a hitelességet egy, az adott szakterület valódi ismerője tudja hitelesíteni. A lovardában most éppen a pihenőidőszakban vagyunk, a lovakat a következő szezonra készítjük fel, ilyenkor a kiképzésük során sokkal több feladat hárul az állatokra. A terápiás és a tréning szezonban 30-40 percen át tart az intenzív munkavégzés páciensenként, a vállalati tréningek esetében pedig akár egy teljes napon át erős koncentrációra van szükség mind az állatok, mind pedig a mi részünkről. A munkámat sokkal inkább hivatásként jellemezném. Amikor az emberekkel és a lovakkal vagyok, nem érzem azt, hogy dolgozok, és fontos, hogy embereken tudok segíteni. A terápiás folyamat engem is épít, formál, alakít, többé tesz.

„Szeretnék hasznos lenni!”

Talán már amikor Pincehelyen megszületett, eldőlt, hogy a segítség lesz a küldetése. Református lelkész szülei életszemlélete, majd a külföldi önkéntesség tapasztalatai arra sarkallták, hogy a rászoruló felé forduljon. Tanított, volt a Debreceni Karitatív Testület vezetője, 7 éve pedig a Dorkász Szolgálat igazgatója. Ő Kiss Ábel Lukács.

■ TROSTEL HENRIETT

Miután Miskolcon leérettségiztem, teológiára felvételiztem, de egy évet terveztem halasztani külföldi önkéntesség miatt. Angliába indultam, de Ausztráliában kötöttem ki és nem 1 évre, hanem 3-ra. 18 és 21 éves korom között Sidney-ben voltam önkéntes, teológiát is tanultam, közösséget szerveztem-fejlesztettem. Amikor hazajöttem, 21 évesen összeházasodtunk a feleségemmel, 2008-ban megszületett az első fiunk és követte őt még 3 kistesó. Közben jártam angol és pedagógia szakra a Debreceni Egyetemre, 7-8 évig tanítottam is angolt felnőttoktatásban, cégeknél, nyelviskolákban. A Debreceni Hittudományi Egyetem alapképzését is elvégeztem, a pedagógia-angol tanári mesterdiplomámat pedig 2019 januárjában vettem át.

A szüleitől látott minta befolyásolt leginkább?

Ők példát mutattak. Emlékeimben él, ahogy édesanyám mesél a nagyapámról.

Ő úgy járt-kelt a világban, hogy figyelte, kinek segíthet, ki az, aki lemaradt, gyenge, rászoruló. Anyukám is ebben nőtt fel. A 9 gyerekes családban, volt, hogy nagyapám a karácsonyi vacsorára hazavitt a sajátjai mellé még néhány gyermeket a lakásotthonból, az árvaházból, hogy ők is családi körben tölthessék az ünnepet. Ez beépül az emberbe. Nekem is volt egyfajta érzékenységem. Már az osztálytársaim körében láttam, kik azok, akik mellé senki nem ül, akikkel senki nem beszél. Ez belülről jött, mert amúgy óriási örömforrás segíteni másokon, kiváltság és hatalmas öröm, pszichológiailag is bizonyított. Igen, ez egy szép örökség.

Eltelt azóta több évtized és hiába élünk egy sokkal modernebb, felgyorsultabb világban, mind a mai napig vannak sajnos gyerekek, akiket ugyanígy hazavihetne valaki karácsonykor.

Igen, teljesen így van. De nagyon könnyű elhinni, hogy ezt már megoldottuk. Generáljuk is ezt, falakat építünk magunk körül,

mert nem szeretünk találkozni a temető, az árvaház, a menekülttábor, a szociális otthonok valóságával. Nem kellemes, ezért kizárjuk. És a világ, a könyvek, a média, a filmek is arról szólnak, hogy egyre jobb és szebb minden, tulajdonképpen minden rendben van. Itt Debrecenben is nagyon jó a városszervezés, szép a környezet a város szinte minden részén, főleg a központban, de kb. 5 percet kell sétálni vagy ha kocsiba ülünk, akkor még hamarabb olyan helyekre érhetünk, ahol komoly krízisben élnek családok, akár bevezetett víz vagy áram nélküli házakban, olyan körülmények között, amiket a mélyszegénységbe sorolunk. Ez a magyar társadalomnak ma is masszív része. Egymillió körül biztosan van azok száma, akik vagy a lakhatásuk vagy a szociális helyzetük miatt ebbe a kategóriába sorolhatók. De ha a többi 9 millió ember tudatosítja ezt magában, összefoghatunk és egy szempillantás alatt változást érhetünk el.

Mi kellene ehhez?

A mi mottónk a Dorkásznál a Megváltó-

zott Életek. Szeretnénk, ha látnák, hogy egy jobb élet felé vezetjük őket, olyan lehetőség tárul eléjük, ahol tanulhatnak, dolgozhatnak, kiléphetnek a rossz mintákból, amik ide vezették őket akár generációkon át. Akkor sikeres ez, ha nemcsak az adományokat kapják, hanem történik egy komolyabb, képzésekkel egybekötött gondolkodásmód-váltás is, ami belülről indul. Azt akarjuk elérni, hogy legyen egy tartós készítés a változásra, valóban győzzék le azokat a generációs rossz mintákat, amik miatt mélyszegénységbe kerültek. Közben a többségi társadalomban is szemléletmód-változást kell elérnünk. Első lépés kimondani, hogy igen, van probléma és nem csak Afrikában, nálunk is élnek olyan emberek, akik rászorulnak a segítségre. Észre kell vennünk őket és tennünk kell értük. Fel kell ismerni, hogy nekem is van szerepem ebben akár önkéntesként, azzal, hogy az időmet, szaktudásomat adom vagy anyagilag állok egy család mellé, meglátogatom őket időnként vagy keresek egy

„...szeretnénk, ha látnák, hogy egy jobb élet felé vezetjük őket...”

szervezetet, ahova be tudok csatlakozni. Az, hogy ezeket a változásokat hogy érjük el, az a nagy kérdés. Én alapvetően rendkívül optimista voltam, amikor 7 évvel ezelőtt a Dorkászhoz kerültem. Holland alapítású a szervezet, ott tulajdonképpen az egész társadalom részt vesz az idős gondozásában, saját problémájuknak érzik a hajléktalanokat, a rászorulókat, talán az egyik legmagasabb önkéntességi rátájú ország a világban és azt látom, hogy Magyarország is halad ebbe az irányba, sőt azt mondanám, hullám van. Tulajdonképpen az önkéntesség forradalmát látjuk, az emberek, a cégek, az iskolák szervezett módon állnak tömegesen az önkéntesség mögé. Nyilván van némi szkepticizmus, de nekünk a Dorkással csak meg kell lovagolnunk a hullámot és adni néhány olyan pozitív élményt, amivel azonosulni tud bárki. Mindenki fel van készítve arra, hogy mivel fog találkozni. Ha sokkolja is az élmény, van utángondozás és aki ráérez erre, megérzi az örömet, hogy mennyire jó hasznosnak lenni, hiszen alapvető emberi szükséglet, hogy szeretnék hasznos lenni, akkor nem kell már hírlevelekre támaszkodni, bombázni az embereket marketingeszközökkel, hanem automatikusan fognak jönni. Talán ez a leghatékonyabb módszerünk, hogy ilyen lehetőségeket tárunk az emberek elé, az

idén megújult honlapunkon is meg vannak hirdetve hétről hétre a különböző lehetőségek. Lehet jelentkezni és jelentkeznek is. A cégek nyitottak, küldik a munkatársaikat, hogy részt vegyenek most akár a menekülttábor munkálataiban, ahol 200 menekültet látunk el.

Az, hogy a Dorkász milyen akciókat indít, mi alapján dől el?

A szolgálat holland öröksége a '80-as évekre vezethető vissza, amikor a segélyszállítmányok Erdélybe szállításakor Debrecen juttatták el innen a csomagokat föld alatt vagy titkos módszerekkel, akár a Securitate-t kijátszva. Minta volt számunkra a holland Dorkász, a magyarországi szervezet viszont arra koncentrált a jótékonyt, hogy a magyar rászorulóknak magyarok segítsenek, magyar pénzből magyar projektekkel. Így alapoztuk meg a mostani projektjeinket: családgondozás, idősgondozás, Kék vödör-akció, börtönmisszió, javítóintézeti szolgálat, táboroztatás, diakónia, illetve most a menekültmisszió, amivel a háború kitöréséig nem foglalkoztunk. Március 21-én nyitottuk meg a Kárpátaljáról érkezett magyar családok számára a kempingünket.

Itt van az adventi időszak, ilyenkor még azok is összeállítanak egy cipősdobozt vagy egy kék vödört, akiknek az év során máskor eszükbe se jut ilyesmi.

Ilyenkor érzékenyebb a társadalom, mi pedig megadjuk a csatornákat az adakozásra. A covid minket is az online térbe kényszerített, azóta interaktív honlapunkon (https://dorcass.hu/project/6/kek_vodor/) egyszerűen, online tölthetik meg a vödröket tartós élelmiszerekkel. Szeretnénk elérni ugyanakkor, hogy havonta legyenek hasonló lépések, ha felépítik az emberek a 12 hónapjukat, legyen része időről időre a segítségnyújtás. Látjuk a nyugati országban, hogy sokan úgy állítják be a bankszámlájukat, hogy 1-2%-ot rendszeresen utalnak egy segélyszervezetnek, egy család vagy egy idős ember mögé állnak néhány ezer forinttal vagy havonta önkénteskednek.

A 'Fogadj örökbe egy nagyit' is ilyen kezdeményezés. Gondolom, már az is segít, ha valaki néhányszor rányitja az ajtót egy egyedül élő idős emberre..

Az éves tervünkben vannak kampányok, de ez a fajta kísérés sokkal hatékonyabb. Fontos, hogy az adományozás mindig együtt járjon a helyi közösség építésével. Közösségben gondolkodunk és nem egyénben. A szegénység egyik velejárója,

hogy háritanak, panaszkodnak, felveszik az áldozatszerepet. Mi abban segítünk, hogy felfedezzék, mik azok az istenadta lehetőségeik, amiket ők maguk kapacitálhatnak a közösségen belül, amikkel partnerként maguk is hozzájárulhatnak a változáshoz. Ott vagyunk velük, segítünk, de elvárjuk tőlük, hogy kilépjenek az áldozatszerepből.

Láttam egy kisfilmet egy ukrain kislányról, aki a nyári táborotokba érkezett. Szívszorító, ahogy az a szomorú szempár kinéz a kerítés lécei között az ukrán faluban. Vannak olyan emberek, akik a szívedhez nőnek?

Erre vigyázni kell. Óriási csalódásokat is meg tudunk élni, vannak kapcsolatok, amiktől sokat várunk, aztán nem úgy történik. De van, hogy hatalmas változásokat látunk, ezek igazi csodák, nagy hatással vannak rám. Akár a kislány a videóban, aki Szürtéről érkezett. Otthonában nézi magát a tükörben és a művészetterápiás program, amin nálunk részt vett, éppen erre helyezte a hangsúlyt: hogyan látod magad, mennyire látod értékesnek magad, mert ez a kiindulópont ahhoz, hogy merj döntéseket hozni, kifejezni a véleményedet, megvalósítani az ötleteidet. Évről évre többszáz gyermeket táboroztatunk a művészetterápiás programban és azt látjuk, nagyon sokat segít abban, hogy javuljon az önképük.

Lelkileg megviselnek ezek a történetek? Lehet függetleníteni magad a menekültek vagy a város peremén élő kisgyermekes családok, idősök történeteitől?

Megvisel, persze. A feleségemmel, aki pszichológus, sokat beszélgetünk, szükséges, hogy kibeszéljük az érzéseinket. De van, amikor nekem is úgy végződik egy családlátogatás, hogy beülök a kocsiba és zokogok, mert annyira elkeserítő a helyzet, nem emberhez méltó. Nyilván ezek megviselik az embert, de ezt vállaltam és rájöttem idővel, hogy többre vagyunk képesek, mint amit gondolunk magunkról, az átlagemberek is. Ahogy megérkeznek egy-egy családhoz vagy a menekültek közé, eleinte félnek. Magukat is féltik attól, hogy fognak reagálni a borzasztó emberi történetekre, de minden esetben bebizonyosodik, hogy sokkal többre vagyunk képesek, mint hinnénk! Nagyon jó hatással vannak ezek a találkozások mindenkire, a túlélőképességünkre, az akaratérvényesítésre, a következő lépés felismerésére. Mindenkit bátorítok, merje kipróbálni, ahogy János apostol írta: "...ne szóval szeressünk, ne is nyelvel, hanem cselekedettel és valóságosan."

A természet búvára

„Nem kell mindig rohanni, hogy csodát lássunk, azok ott vannak körülöttünk.” - vallja Váradi Zoltán, a Természetjár vezetője. A Debreceni Egyetem régi-új hallgatója gyermekkorától az élővilág szerelmese, aki mai napig kincsként tekint egy-egy kavicsra vagy madártollra. Gyűjteményével és szakmai munkájával arra törekszik, hogy felhívja a kicsik és nagyok figyelmét környezetünk szépségeire.

■ PÁJER SZABOLCS

Meséljen kérem kicsit a gyermekkoráról! Annak idején ki vagy mi szerettette meg Önnel a természetet?

Óvodás koromban kezdődött a nagyszüleim kertjében. Egy kertben mindig van felfedeznivaló. Lepkék a virágokon, százlábúak a kövek alatt, tücskök a pázsitban. A szüleim és a nagyszüleim is támogatták a korai természetbúvárkodásaimat annak ellenére, hogy nálunk a családban ennek nem volt hagyománya. A zsebeimben mindig volt kavics, csigaház, madártoll. Gyűjtöttem mindent, szerettem megfigyelni az élőlényeket, a családom pedig folyamatosan támogatott ebben. Óvodásként kaptam az első szakkönyveket, akváriumot, lepkehálót. Ahogy teltek az évek, nyilvánvaló volt, hogy a természetbúvárkodásom nem csak egy kósza hóbort vagy kinőhető hobbi, mely majd egyszer véget ér. Mindig jött egy újabb ötlet, volt, mikor kaktuszok sokaságával volt tele a ház, máskor madárház épült a kertben. A zsebpénzemet mindig új állatok beszerzésére vagy felszerelésre költöttem. Tavasztól ősziig a természetben voltam, és nem szerettem a telet, mert akkoriban úgy gondoltam, a hidegben és hóban nem lehet természetbúvárkodni. Ilyenkor került sor a már meglévő gyűjtemény rendszerezésére, mely egyre

nagyobb méreteket öltött, mostanra pedig a Természetjár alapját képezi.

Anyi élőlény közül egy természetbúvár ki tud emelni egyet? Ha igen, miért éppen az a kedvence?

Nincs igazi kedvencem. Vannak élőlények, melyek közel állnak hozzám, ilyen például a búbosbanka. Kedvelem ezt a madarat, valahogy a látványa mindig jókedvre derít. Mikor visszatérnek, már figyelem, hogy mikor hallom a hímek első up, up, up hívóhangjait, ilyenkor érzem, hogy visszavonhatatlanul itt a jó idő. Nyaranta figyelem az óriás törösdarazsokat, de szeretem, amikor áprilisban virágba borulnak a liliomfák, vagy ősszel egyik napról a másikra zöld színről aranyló sárgára váltanak a páfrányfenyők.

Természetvédelmi mérnök alap-, illetve mesterszakot is végzett. A képzés megszerzése hogyan változtatta meg a környezetről való gondolkodását?

A felsőoktatásban az ember gondolkodása alapvetően módosul. Nem úgy kell tanulni, mint egy gimnáziumban. A tananyagok mennyisége és elsajátítása nagymértékben változtatja meg a tanulást. Magát a képzést is nagyon szerettem és hálás vagyok valamennyi oktatóm, de szerencsésnek is érzem magam, mert remek csoporttársaim voltak. Kiváló közösséget alkottunk, hihe-

tetlen sokat tanultunk egymástól. Az évek alatt számos baráttra tettem szert, akikkel hasonlóan gondolkodtunk, ezek a kapcsolatok a mai napig megvannak. A természetvédelmi mérnök képzés jó volt arra, hogy már a kezdetektől megmutatta az elérendő célt. Vallom, hogy természetvédőnek lenni jó dolog és nem is ördögösség. Amit akkor tanultam, annak egy részét a napi rutinban is használom. Ugyanakkor ajtókat nyitott meg a rengeteg információ és kérdés, melyekre a válaszok után újabb ajtók következtek. Ez a mindennapi munkámra is jellemző. Kreatívnak tartom magam, az innováció hajt mindig előre. Szeretem és tisztelem a hagyományokat, de kellenek a meghökkentő és néha a tradicionálistól merőben eltérő, de valóra váltható gondolatok.

Természetpedagógiából is diplomázott, nemrég pedig agrármérnök-tanár szakra is jelentkezett, így jelenleg is a Debreceni Egyetem hallgatói közé tartozik.

Természetpedagógiából az első évfolyamban végeztem. Akkor úgy gondoltam, ezt a szakot nekem találták ki. A Természtár már ekkor javában működött, de vágytam arra, hogy megmutassák, hogy az iskolai kereteken kívül milyen lehetőségek vannak a természettudományos tárgyak oktatására. Az agrármérnök-tanár képzés talán a legnagyobb kihívás az eddigiekben, hiszen a bölcsész tudományi és pszichológiai tantárgyak eddig nem játszottak jelentős szerepet az előző tanulmányaim során. Az akkori és a mostani egyetemi mindennapok nagyon sokban hasonlítanak, igaz rengeteg minden változott azóta, gondolok itt elsősorban a Covidra, az online oktatás bevezetésére, illetve a most zajló eseményekre és problémákra.

A Rózsahegy utcán lévő Természtár vezetője. Hogyan jött létre ez a gyűjtemény és mi volt vele a célja?

Sok idő volt. 42 év. Nem mondhatom azt, hogy tudatosan került minden darab a gyűjteménybe. Érdeklődésem túlzottan szerteágazó, nem tudtam lehorgonyozni egy állat vagy növénycsoport mellett, mert minden érdekelt. Volt, mikor a rovarok, máskor a csigák vagy a botanika. Gyűjtöttem mindent. Egyre nagyobb lett a gyűjtemény, a hely viszont egyre kevesebb. A cél egyértelműen a gyűjtemény bemutatása volt, hogy lássák azok, akik a téma iránt érdeklődnek, ugyanakkor segítse az oktatást. Most már tapasztalatból mondhatom, hogy az, amit annak idején úgy gondoltam, hogy talán csak nekem érdekes, most másoknál is tetszést arat. Fontos volt emellett egy olyan program indítása is, mely a jövőbe néz, azaz megmutatni mindezt a gyerekeknek, hoz-

zákapcsolni a tananyaghoz, kiegészíteni, ami abból kimaradt, felkelteni az érdeklődést, megkönnyíteni az oktatást. Ezért jött létre a Természtár Búvárd Szakköre, és ugyanezt a célt szolgálják évek óta a nyári vakációban a Természtár szaktáborok. A környezeti nevelésben még rengeteg lehetőség van, amit ki szeretnék próbálni. Lesznek új közösségi programok, melyek még kidolgozás alatt állnak, túl maximalista vagyok ahhoz, hogy félkészben elkezdjem. Cél természetesen a közösségi médiában való szerepvállalásunk is. Az online vetélkedőink, kvízeink tetszenek követőinknek, a tematikus fotópályázataink szintén sikeresek.

*„...Ki kell menni a szabadba!
Tucatnyi rejtélye
felfedezőkre vár...”*

Tagja a város környezetvédelmi munkacsoportjának. Mikor és miért csatlakozott ehhez, illetve pontosan mi a feladata a szervezetben?

A Zöld Munkacsoportnak már az alapításakor is tagja voltam. Szívügyem a környezeti nevelés, úgy gondolom, hogy csak úgy tudunk jó környezetvédőket nevelni, ha elsődlegesen megmutatjuk, mit is kell védenünk. Hiszek az élethosszig tartó tanulás folyamatában, úgy vélem sokan vannak, akiknek néha csak fel kell nyitnunk a szemüket és eléjük tárni a természetet, mint egy nyitott ékszerdobozt. Ugyanakkor hiszek a közösség erejében is. Elsősorban a munkacsoport közösségi programjaiban veszek részt, mint a szakvezetési séták és előadások, de büszke vagyok a Déri téri kocsányos tölgy és a Csokonai Színház csüngő japánakácainak helyezéseire az Év Fája versenyeken, vagy a

nemrég átadott Madár-lakópark sétányra a debreceni Parkerdőben.

Az elmúlt évek statisztikái azt mutatják, hogy a magyar diákok sajnos egyre gyengébben teljesítenek a természettudományos felmérésekben. Hogy látja, mi lehet ennek az oka?

Nagyon kevés a természettudományos tanórák száma, melyhez képest a tananyag viszont hatalmas. Úgy gondolom, hogy a környezetismeret és a biológia olyan tantárgyak, melyeket a lehető legnagyobb eszköz- és élménytárral lehetne tanítani, de ez sok helyen sajnos elmarad. Olyan tantárgy ez, melyhez a tanulónak is sokszor van tapasztalata és élménye is, de ezek meghallgatására, az összefüggések feltárására nincs elég idő. A Természtárban olyan előadásokat tartunk, melyekben a valóságot tárjuk a tanulók elé. Megfoghatják a csontokat, tollakat, kísérleteket végzünk, preparálunk vagy mikroszkópon át vizsgálódunk. Természetesen elmondjuk mindazt, ami ehhez szükséges. Egyszerre nyújtunk tudást, tapasztalatot és élményt. Bebizonyítjuk, hogy amit eddig olyan nehéznek vagy bonyolultnak gondolt, az valójában mennyire egyszerű és a biológia lehet gyerekjáték. Néha a tankönyvek nagyon bonyolultak, van mikor nem is pontosak, és van mikor a benne lévő tananyagot nem a megfelelő korosztály kapja. A természetismeret szerintem eleve olyan tudomány, amit nem mindig a négy fal között kell tanítani. Ki kell menni a szabadba! Tucatnyi rejtélye felfedezőkre vár.

Mi lenne a legfontosabb, amit egy továbbtanulás előtt álló, természettudomány iránt érdeklődő középiskolásnak mondaná?

Talán azt, hogy jó úton halad és bízzon magában. Venetia Burney csak 11 éves volt, de a tudomány nagykönyvébe úgy került be, mint a Plútó kisbolygó névadója. Mindenki előtt lehetőségek tárháza nyílik meg a természettudományok világában, ehhez persze kell figyelem, érdeklődés, kitartás, szorgalom. Menjünk ki a szabadba! Legyünk megfigyelők, vegyük észre a változásokat, töltsünk minél több időt a természetben! Nemcsak a középiskolásoknak szoktam mondani, hanem a kisebbeknek is, hogy olvassanak. Egyrészt kiváló könyvek vannak, gyönyörű albumok és persze ott az internet világa is. Amit tudni szeretnénk, ahhoz hozzáférhetünk, csak a megfelelő kulcs kell az ajtóhoz. Az agyunk azonban nem káptalan, amit nem használunk, elfelejtjük. Nagy kár azokért a dolgokért, amiket elfelejtünk, de még nagyobb kár azokért, amiket meg sem tanultunk.

DE Alumni Díj 2022: nyitott szakemberekre van szükség

A Debreceni Egyetem minden évben a DE Alumni Díjjal ismeri el azokat a szervezeteket, amelyekkel évek óta szoros tudományos és szakmai kapcsolatot tart fenn az intézmény, régóta együttműködnek a Debreceni Egyetemmel és segítik a végzős hallgatók elhelyezkedését a munkaerőpiacon. Az eddigi kiemelkedő partneri kapcsolatnak és a sikeres együttműködésnek köszönhetően ebben az esztendőben az OTP Bank Nyrt. kapta a díjat. Az elismerést a Főnix Csarnokban rendezett szeptemberi tanévnyitó szenátusi ülésen vehette át Wolf László, az OTP Bank Nyrt. vezérigazgató-helyettese. Wolf Lászlót a nagyvállalat felsőoktatásban betöltött szerepéről, a Debreceni Egyetemhez fűződő partneri kapcsolatáról, valamint a hallgatók elhelyezkedési lehetőségeiről is kérdeztük.

■ BÖGRE ZOLTÁN

Hogyan és milyen hatékonysággal van jelen a nagyvállalat a Debreceni Egyetem és a hallgatók életében?

Az OTP Bank hazánk meghatározó kereskedelmi bankja, a Debreceni Egyetem pedig a régió egyik meghatározó oktatási, tudományos, egészségügyi és gazdasági

szereplője. Ennek megfelelően a kapcsolatunk nagy múltra tekint vissza, és a kölcsönös előnyökön, valamint – büszkén mondhatom – a kölcsönös bizalmon alapszik. Sok szálon kapcsolódunk egymáshoz, legyen szó az oktatás gyakorlati oldaláról, önkéntes programokról a Klinikán, fizikai jelenlétről az egyetem területén, vagy egyedi szolgáltatásokról az egyetem pol-

gárai számára. Fiókot üzemeltetünk a campuson, kedvezményes számlacsomagot kínálunk a hallgatóknak és a dolgozóknak egyaránt. Szerintem ide tartozik az is, hogy az OTP Bank jelentős támogatója a DEAC férfi felnőtt kosárlabda csapatnak.

Milyen szerepük van az egyetemeknek a multinacionális cégek életében, miért

fontos a kapcsolattartás ezekkel az intézményekkel?

Az OTP Group regionális multiként van jelen 11 országban, amelyek közül négy piacunkon (Magyarország mellett Bulgáriában, Szerbiában és Montenegróban) domináns szerepet töltünk be. A képzett, nyitott szolgáltatói szemléletre fogékony szakemberekre minden működési területünkön és minden földrajzi ponton szükségünk van. Ezért is igyekszünk minél előbb és minél nagyobb számban bevonnunk diákokat a Debreceni Egyetemről a szakmai gyakorlatos és duális képzési programokba.

Az egyetemi polgárok mindennapi életvitelének segítése érdekében a Debreceni Egyetem több éve együttműködik az OTP Nyrt.-vel, mellyel a közös hatékony munka eredménye a mostani elismerés. Hogyan értékeli mindezt, mit jelent a vállalatnak az egyetemmel való kapcsolatot?

Mivel a Debreceni Egyetem és az OTP Bank is hosszú távon gondolkodik, minimum évtizedekre tervez, a kapcsolatunk ezt a hosszútávú felelősségvállalást szentesíti. Fontos nekünk az egyetemi elismerés, hi-

akármilyen válság – az OTP Bank stabil partnere marad a Debreceni Egyetemnek.

Milyen formában vonják be a hallgatókat a vállalat életébe és milyen elhelyezkedési lehetőségeket kínálnak a számukra? Az OTP Bank Nyrt. a duális képzés révén milyen ismeretek átadására koncentrálnak és mitől különlegesebbek ezek a képzések?

Először is kiemelném a szakmai gyakorlatra érkezők fogadását, mert az évente több mint száz diák közül, akik részt vesznek ebben a programban, sokan a munkatársainkká is válnak. 2019-ben csatlakoztunk a Debreceni Egyetem duális képzési programjához, amitől szintén jelentős eredményeket várunk az első évek tapasztalatai alapján. Egyelőre egyszámjegyű a résztve-

„...Fontos nekünk az egyetemi elismerés, hiszen azt jelzi vissza, hogy jó úton járunk, amit együtt csinálunk, értéket teremt az egyetem polgárainak és az egész régióknak...”

dését és milyen területeken számítanak a korszerű tudással felvértezett friss munkaerőre, a szakmai utánpótlásra?

Ahogy már említettem, egy ekkora bankban minden olyan modern tudásra szükség van, amit egy modern felfogású, gazdasági orientációjú egyetemi műhely adni képes. Egyszerre keressük a jövő digitális szolgáltatásainak üzleti- és informatikai fejlesztőit, valamint a tervezéssel, controllinggal, egyéb irányítási feladatokkal foglalkozó munkatársakat – és természetesen azokat, akik a fiókhálózatban közvetlen tanácsadással szolgálják ki az ügyfeleinket. Messze az OTP-nek van a legnagyobb ügyfélkör, és szerintem a leghatékonyabb fiókhálózata is. Az utóbbi években nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a napi jellegű tranzakciókat ügyfeleink a mobiljukon vagy az internetbankban végezzék, esetleg az okos ATM-eken, így a megújuló fiókjainkban a tanácsadásra, a nagy hozzáadott értékű beszélgetésekre tudunk koncentrálni.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján tervezik-e az egyetemmel való szakmai együttműködés továbbfejlesztését, hogyan látja ennek a közös munkának a jövőjét, milyen területek élvezhetnek prioritást a képzés-foglalkoztatás összefüggéseiben, és mivel lehetne még növelni az együttműködés hatékonyságát?

Mindenképpen arra törekszünk, hogy ami bevált, azt tovább erősítsük. Arra számítok, hogy a duális képzésben résztvevők száma növekedni fog, miközben az OTP munkatársai is egyre többször végezhetnek például önkéntes munkát az Egyetemi Klinikán vagy szerveznek gyűjtést a Klinika javára.

Milyen az a fiatal diplomás pályakezdő, aki ebben az üzleti szektorban a tökéletes munkavállalónak számít, és akire adott esetben a vállalatnak is nagy szüksége lenne?

Szerencsére nincs tökéletes munkavállaló, így mindenkinek mindig megvan a fejlődési lehetősége. Mi leginkább attitűdöt keresünk, mert ha végzett egyetemistáról van szó, akkor azt feltételezzük, hogy a szükséges elméleti tudása megvan. Ez az attitűd az együttműködés, csapatszellem és nyitottság a folyamatos tanulásra.

szen azt jelzi vissza, hogy jó úton járunk, amit együtt csinálunk, értéket teremt az egyetem polgárainak és az egész régióknak. Az, hogy sok szálon kapcsolódunk egymáshoz, többféle együttműködésben veszünk részt, egyszerre jelent lehetőséget és felelősséget bankunknak. Remélem, hogy jól gazdálkodunk a lehetőségeinkkel, és biztos vagyok benne, hogy – jöjjön

vők száma, de számítok rá, hogy ez jelentősen fel fog futni. Minden olyan tudással találkozunk a duális képzésben résztvevő egyetemisták, amire a banki munkához szükség van – ide értve a termékismeret, a szolgáltatási alapok, az ügyfélkapcsolatok és a háttérműveletek területét is.

Hogyan segítik a fiatalok szakmai fejlődését?

Szerencsére nincs tökéletes munkavállaló, így mindenkinek mindig megvan a fejlődési lehetősége. Mi leginkább attitűdöt keresünk, mert ha végzett egyetemistáról van szó, akkor azt feltételezzük, hogy a szükséges elméleti tudása megvan. Ez az attitűd az együttműködés, csapatszellem és nyitottság a folyamatos tanulásra.

A Debreceni Egyetemen dolgozik az igazi Ironman

Varga Zoltán, a Debreceni Egyetem Biomatematikai Tanszékének vezetője egy igazi vasember. Nem a szó szoros értelmében, de talán egy kicsit mégis. Ötvenhárom évesen is a legkeményebb triatlonversenyeken vesz részt, ráadásul eredményesen. Emellett kutatóként olyan munkát végez, amellyel az emberiség jövőjét szolgálhatja.

■ BÖGRE ZOLTÁN

A sikertörténetek nagy többsége egy véletlen találkozással kezdődik, de egyes esetekben talán bele van kódolva az emberek génjébe, hogy milyen úton fog tovább haladni. Csak az a kérdés, hogy mikor és milyen körülmények között talál rá a helyes irányra. Legyen szó sportról, tudományról, kutatásról vagy tanításról.

Varga Zoltán, a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar Biomatematikai Tanszék vezetője először a sportban találta meg a kiteljesedés lehetőségét, majd később a tudomány is magával ragadta. Mindkettőben sikeres, eredményes és folyamatosan az új kihívások motiválják. Nem is csoda, hiszen a triatlon és a biofizika is olyan területek, melyek kiapadhatatlan forrásai a megújulásnak és a kihívásoknak.

Pályafutása során olyan versenyeken vett részt triatlonosként, amiket kevesen tudnának sikeresen teljesíteni. A valenciai Eb-n második, az olsztyni kontinensviadalon harmadik, a glasgow-i Európa -bajnokság sprinttávján pedig a hetedik helyen végzett. De emellett ott volt a rotterdami világbajnokságon és több alkalommal elindult az Amerikai Nemzeti Bajnokságon is.

Mint a gyerekek többsége, ő is imádott kiskorában kerékpározni, később, mikor édesapjával, aki szintén kutató volt, a nyolcvanas években az Egyesült Államokba utazott, végérvényesen megváltozott az élete.

– A kezembe került egy kerékpárral foglalkozó szaklap, ami azonnal a sport felé terelt. Megvettem az első komolyabb versenykerékpáromat. Tetszett a biciklizés adta szabadság és egyre hosszabb utakra

indultam. Ahogy teltek az évek, felismerem, hogy a mozgásnak milyen nagy szerepe van az egészségmegőrzésben. Ehhez hozzájött az, hogy szeretek versenyezni, szeretem a versenyhelyzeteket, a küzdést, a vetélkedést, mindig próbáltam gyorsabb lenni másoknál, ugyanis a versenyszellem része a személyiségemnek. Nem volt kifejezett szándékom a versenyzés, de amikor kapcsolatba kerültem a triatlonista közeggel, nem tudtam nemet mondani. 1986-ban jöttem haza Amerikából, majd egy barátom hívott sportolni, akkor döntöttem el végérvényesen a sorsom. Úszni már akkor is jól tudtam, a kerékpározás szerelemmé vált, megtanultam rendesen futni és belevágtam. Nagyon tetszett a sportág változatossága - fogalmazott Varga Zoltán.

Harminchat éve, 1986 októberében versenyzett először, a helyszín Debrecen volt.

Mai napig emlékszik rá, akárcsak az összes megmérettetésre, ugyanis edzésnaplót vezet, amiben rögzíti az összes edzést és versenyt a helyszínekkel együtt, így bármikor felelevenítheti a legrégebbi emlékeket is. Mint mondja, abban a bizonyos amerikai magazinban olvasta, hogy ezáltal figyelemmel kísérhetők a különböző fejlődési szakaszok, visszakereshetők a sérülések és gyógyulások, a jól működő edzésprogram, a versenyek minden részletei. Sőt, még a családi nyaralások emlékei is újra megelevenednek.

– Körülbelül tíz országban versenyeztem, sok mindent láttam a világból. Vannak olyan tájak, ahova szívesen eljutnék még, ilyen a déli félteke, amivel csak az a baj, hogy ott általában télen vannak a versenyek, így azokra itthon ebben az évszakban nem egyszerű felkészülni. Ugyanez a helyzet az arab országokkal is, ennek ellenére nagyon jó lenne eljutni ezekre a helyekre. Kifejezetten szeretem a hegyvidéki futamokat, mert emellett, hogy alaposan feladják a leckét, a panoráma sem utolsó szempont – mondja.

A sport mellett a tudomány is az élete része, hiszen Varga Zoltán a Debreceni Egyetem Biofizikai és Sejtbiológiai Intézet munkatársaként biostatistikával és biofizikával foglalkozik. Szakmai mindennapjait az oktatás és a kutatómunka tölti ki, váltakozó intenzitással.

– Ahogy az ember idősödik, áttevéődnek a hangsúlyok. Fiatalon még laborban elemzi, vizsgálja a mintákat, adatokat, ahogy idősödik, már inkább a munkaszervezés, a fiatalok irányítása, pályázatok koordinálása lesz az feladata. A sejtek elektromos aktivitása a tudományos fókuszterületem, jelenleg is elektrofiziológiával, laboratóriumi környezetben az ioncsatornák vizsgálatával foglalkozom. Alaputatást végzünk, ami révén akár még a gyógyszerfejlesztésig is eljuthat a munkánk. Célunk feltárni azt, hogy bizonyos sejt típusokban milyen ioncsatornák vannak és hogyan működnek, milyen gátlószerek fejleszthetők ki, amik

aztán befolyásolhatják a sejt funkciókat terápiai céllal – magyarázza a szakember, aki bevallása szerint nem gondolta volna, hogy fizikusként valaha a biológia területén fog kutatásokat végezni.

A Debreceni Egyetemen szerzett fizikus diplomát, majd fejlesztő mérnöki ajánlatot kapott a Tungsramtól, s bár tetszett neki a lehetőség, nem akart Budapestre költözni. A Debreceni Egyetemre való visszatérés kézenfekvő lehetőség volt, így a Biofizikai Intézetbe került fizikusként. Mint mondta, az orvosi kutatásokban látott perspektí-

és a tudományban egyaránt az a legkülönlegesebb, hogy mindig vannak új célok, mindig lehet azért dolgozni, hogy újabb eredményeket, sikereket lehessen elérni, és mindig újabb lehetőségekkel találkozik az ember. Mindkettőben a megújulás a legfontosabb, egy végtelennek tűnő küzdelem ez, amiben mindig van hova fejlődni – mondja. Mérföldkövek az ő életében is vannak, s ha a sportról van szó, akkor egyetlen fontos pillanat jut az eszébe: amikor elrajtolt a Hawaii Világ bajnokságon.

„...egy végtelennek tűnő küzdelem ez, amiben mindig van hova fejlődni...”

vát, a magfizika azonban nem vonzotta, így az ATOMKI távol került tőle. Akkoriban az ioncsatornák vizsgálata, tanulmányozása, felfedezése még gyerekcipőben járt, de megtalálta a kapcsolódási pontot a biológia és a fizika között, melyben a kulcsszó az elektromosság volt.

Varga Zoltán szerint a sport és a tudomány között is fel lehet fedezni párhuzamokat, hiszen mindkettőnél alapvető feltétel a kitartás, a legfőbb kihívás a két területben a felmerülő problémák megoldása, az akadályok leküzdése és végül a célba érés.

– A tudományban is előfordulnak olyan helyzetek, amik kihívást jelentenek, a sportban is vannak nehezebb időszakok, hullámvölgyek, amiket új módszerekkel próbál áthidalni, megoldani az ember. A sportban

– Mindegyik versenyem emlékezetes marad, vagy azért, mert nagyon jó eredményt értem el, vagy mert kevésbé voltam sikeres. A hawaii Ironman a triatlonozók körében etalonnak számít, ezt mondanám a legkülönlegesebb versenyemnek és sportélményemnek, emellett még a frankfurti kvalifikáló futam is ilyen, hiszen az év legmelegebb napján, 39 fokban kerültem be abba a nagyon szűk mezőnybe, amelynek tagjai aztán elindulhattak a hawaii világ bajnokságon. A fiam buzdító szavai motiváltak a verseny közben, ami hatalmas élmény volt – emlékezett vissza Varga Zoltán.

Akárcsak ő, a felesége és két felnőtt fia is nagyon aktív, utaznak, síelnek, túráznak, közös biciklizéseket szerveznek például Ausztriában, vagy körbe tekerik a Balatont. Mint mondja, a felesége részéről sok kompromisszumot igényelt a versenyzői életforma, sok esetben a versenyhelyszínekre szervezték a családi nyaralásokat is, ha meg éppen nem volt valamilyen megmérettetés, többnyire mindig ott volt a kocsiban a kerékpár, aminek nyergében felfedezhette a tájat.

Egészségmegőrzésnek indult a sportkarrierje, és mai napig ez a legnagyobb motiváció a számára. Ugyanakkor prózai oka is van annak, hogy érdemes sokat sportolni. Bevallása szerint nagyon szeret enni, imádja a süteményeket, de mivel lemozogja a plusz kalóriákat, nincs lelkiismeret furdalása, ha ennek a „szenvedélyének” hódol. Varga Zoltán szerint jó érzés, ha egy orvosi vizsgálat során azzal szembesülhet, hogy 53 évesen egy huszonévest megszágyonyító az általános fizikai állapota. Ezek mellett missziót is teljesít szinte minden nap: a mozgást, az egészséges életmódot népszerűsíti barátai, ismerősei és tanítványai körében.

Volt egyszer egy egyetemi arcképcsarnok...

Egykori intézményvezetők festett portréi – szinte valamennyi Dienes János festőművész alkotásai - díszítik ma is a Debreceni Egyetem Főépületének Rektori Tanácsstermét és folyosóját. A festmények - amelyek egykor egy, az egyetem nagyjait, több mint harminc arcképet megörökítő galéria darabjai voltak. Az arcképcsarnok – amelynek létezését korabeli dokumentumok, fotók is bizonyítják - mára már csupán töredékében maradt fenn. A kutatások azonban kiderítették, hogy a gyűjtemény több darabját őrzi jelenleg a debreceni Déri Múzeum.

■ BÉRES ZSUZSA

Az arcképcsarnok létrehozásának gondolatát Pap Károly, a Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetem rektora (1924-25) vetette fel. A tanév állapotáról és működéséről szóló jelentésében pedig már arról is beszámolhatott, hogy az első portrék – az intézmény alapításához és működésének indításához jelentős mértékben hozzájáruló személyiségek arcképei – már el is készültek:

„Hogy a hivatali és előadó termeknek mekkora szűkében vagyunk az orvosit

kivéve minden fakultáson, főntebb már eléggé kiemeltém, de kényszerű voltát talán sohasem éreztem annyira, mint a testvér-egyetemek látogatásakor tett összehasonlítás alkalmával. Szerényebb hivatali helyiséget pl. tantermeinkről már nem is szólva, a debreceni egyetem rectoránál sehol sem láttam, akinek egyetlen szoba állván rendelkezésére, ezt kénytelen dolgozó, fogadó és tanácskozó termül használni egyszerre. Ha már kicserélni vagy bővíteni nem állt módomban, legalább az interieurjét igyekeztem kellemesebbé tenni az által, hogy földíszítottam azok-

nak a kiváló férfiaknak arcképével, akik egyetemünk alapítása, fejlesztése, vagy támogatása körül mindnyájunk előtt maradandó érdemeket szereztek. Így a Gróf Tisza István Benczur-féle jeles portraitjának másolata mellett megfestettem a Gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszter úr, Dr. Tóth Lajos államtitkár, Dr. Baltház Dezső református püspök, Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok, Dr. Magoss György polgármester, Dr. Beöthy Zsolt budapesti és Dr. Kenézy Gyula debreceni egyetemi professzorok képmását Dienes János helybeli rajztanár és

festőművész által. A képek valamennyien jól sikerültek s ma már rectori fogadóterünk méltó díszei s egyuttal alapját teszik annak a régóta tervezett szép galériának, amely egyetemünk nagyjainak képmását lesz hivatva időről-időre a jövőző számára megörökíteni.” – hangzott el a tudományegyetem 1925-26. évi tanévnyitó közgyűlésén Dr. Pap Károly egyetemi ny.r. tanár, lelépő rector magnificus évértékelőjében.

A felsorolt nyolc arcképből mára egyedül Kenézy Gyula (az 1919-20. tanév rektora) arcképe található az egyetemen, a Rectori Tanácssteremben. A többi hét alkotás sorsa jelenleg ismeretlen.

A képek alkotója Dienes János (Abaúj-bakta, 1884. július 22. – Debrecen, 1962. október 3.) Munkácsy-díjas festőművész, aki a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Zemplényi Tivadar és Olgyay László tanítványa volt. 1909-ben költözött Debrecenbe, ahol a Dóczy leányiskola rajztanára lett. 1922-50 között több portrémegrendelésnek tett eleget, de kiemelkedő alkotásokat hozott létre tájképfestőként is.

Az egyetemi galéria tovább bővült az évek során, ahogy az az intézmény évkönyvéből is kiderül:

„Gyarapodott professzoraink arcképcsarnoka is. Kívánatos, hogy valamennyi érdemes professzorunkról, elsősorban azokról, akik a rectori méltóságot viselték és azokról, akiket elveszítettünk a helyhez méltó képét megszerezzük tanácskozó terveink számára, nem éppen csak fali díszül, hanem szimbolusául annak, hogy elhatározásainkban őket is mindig magunk előtt kívánjuk látni. Eddig tudomásom szerint az egyetem rectoránál és a karoknál összesen öt volt rectorról és három elköltözött kartársunkról van megfelelő arckép. Ezekhez az elmúlt évben elkészült közvetlen elődömnök Csánki Benjaminsnak, a régebbi rectorok közül pedig Láng Nándornak és Teghze Gyulának, valamint külön ajándékképpen boldogult Pápay Józsefnek arcképe. Mindegyik Dienes János festőművész munkája. Ezek elhelyezéséről az ezévi Rector úr lesz kegyes gondoskodni.” – olvasható Dr. szentpéteri Kun Béla lelépő rector, a Tudományegyetem 1931. szeptember 28-án tartott, az 1931-32. tanévet megnyitó közgyűlésén elhangzott, az intézmény 1930-31. évi állapotáról és működéséről szóló beszámolójában.

Az elkészült arcképek érdekessége, hogy az egyetemi vezetés fontosnak tartotta megörökíteni Pápay Józsefet, aki az első kinevezett professzorok között szerepelt, és aki 1914-től haláláig, 1931-ig az egye-

tem Magyar és Finnugor Nyelvtudomány Tanszékének volt oktatója, és aki az egyetem rectorainak névsorában nem, azonban az 1914-15-ös tanévet megelőzően Kiss Ferenc prorektoraként szerepel.

Csánki Benjámint (az 1929-30. tanév rektora), valamint Teghze Gyula (az 1922-23. tanév rektora) portréit ma a Déri múzeumban találhatók, Láng Nándor (az 1916-17. tanév rektora) és Pápay József arcképéről nincs információ.

A gyűjtemény azonban továbbra is gyarapodott, sorra készültek el – Dienes János munkájának köszönhetően – a további rectorokat megörökítő festmények:

„...további kutatómunka talán kiderítheti, mi lett a hiányzó festmények sorsa...”

„Az egyetem kormányzásának gondja és felelőssége nemcsak az évben volt feleltetve nehéz, hanem mindig az volt és mindig is az marad. Éppen ezért bizonyult helyes cselekedetnek, hogy már elődeim folyamatba tették az egyetem rectori tisztet viselt dignitáriusai arcképcsarnokának az elkészítését. Elődeim nyomán haladva, rectori gazdálkodásom megtakarítása terhére így készítettem el én is Dr. Kiss Ferencnek, Dr. Bernolák Nándornak., Dr. Erdős Józsefnek, Dr. Pokoly Józsefnek és Dr. Verzár Frigyesnek olajfestésű művészi arcképeit. Korábbi rectori rendelkezésekből készült el Dr. Pap Károly és Dr. Neuber Ede volt Rectoroknak az arcképe. A képek egytől-egyig mind Dienes János helybeli festőművész sikerült alkotásai. Ezennel átadom elődeim arcképeit a nyilvánosságunk. Kerüljenek ez arcképek méltó helyeikre és hirdessék időtlen-időig, hogy akiket megörökítenek, Istennek dicsőségére, hazánk javára és egyetemünk előbbvitelére, hűséggel, becsülettel és eredménnyel elvégezték kötelességüket.” – számolt be az 1933-34. tanévet záró beszédében Dr. Varga Zsigmond Rector Magnificus.

Kiss Ferenc (az 1914-15. első tanév rektora), Pokoly József (az 1920-21. tanév rektora) és Pap Károly (az 1924-25. tanév rektora) portréinak helyéről nincs információ. Az Erdős Józsefet (az 1917-18. tanév rektora) ábrázoló kép a Rectori Tanácsstermet, Verzár Frigyes (az 1927-28. tanév rektora) és Neuber Ede (az 1931-32. tanév rektora) arcképe a tanácssterem folyosóját

díszíti, míg Bernolák Nándor (az 1915-16. tanév rektora) arcmása a Déri Múzeumban található.

Az egyetemi arcképcsarnokról az utolsó beszámoló az 1934-35. tanévről fennmaradt évkönyvben olvasható.

„A Tudományegyetemnek 1935. évi október 7-én, hétfőn tartott és az 1935-36. tanévet megnyitó közgyűlésén elmondotta: Dr. Tóth Lajos egyetemi ny.r. tanár, lelépő Rector:

...Gyarapodott professzoraink arcképcsarnoka. Elkészült: Sass Béla, Dr. Lencz Géza, Dr. Illyefalvi Vitéz Géza, Dr. Darkó Jenő, Dr. Szentpéteri Kun Béla, Dr. Rugonfalvi Kiss István és Dr. Varga Zsigmond volt Rectorok arcképe. Mindegyik Dienes János festőművész munkája...”

Dr. Darkó Jenő (az 1928-29. tanév rektora) arcképe a Rectori Tanácssterem folyosóján, Sass Béla (az 1921-22. tanév rektora), Dr. Lencz Géza (az 1925-26. tanév rektora), Dr. Illyefalvi Vitéz Géza (az 1926-27. tanév rektora), Dr. Szentpéteri Kun Béla (az 1930-31. tanév rektora) és Dr. Varga Zsigmond (az 1933-34. tanév rektora) portréja a Déri Múzeumban található. A Dr. Rugonfalvi Kiss Istvánt (az 1932-33. tanév rektora) ábrázoló kép jelenlegi helyéről azonban nincs információ.

A Déri Múzeumban – bár az egyetemi évkönyvek nem említik a portrék elkészültét – további öt, korábbi rektor ábrázoló (Tóth Lajos 1934-35., Bacso Jenő 1938-39., Mitrovics Gyula 1940-41., Kállay Kálmán 1941-42., Szepesváraljai Haendel Vilmos 1942-43.), ugyancsak Dienes János által festett arckép található.

További kutatómunka talán kiderítheti, mi lett a hiányzó festmények sorsa és talán remélni lehet, hogy a még fellelhető képek egyszer újra egyetemi arcképcsarnokként díszíthetik majd a Főépület Rectori Tanácsstermét.

Forrás:

A Debreceni Magyar Királyi Tisza István-Tudományegyetem évkönyve és almanachja az 1924-25. tanévről (101-102. oldal)

A Debreceni M. Kir. Tisza-István-Tudományegyetem évkönyve és almanachja az 1930-31. tanévről (119. oldal)

A Debreceni Egyetem története 1912-2012 (54. oldal, 523. oldal)

Debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem Évkönyv és Almanach az 1933-34-es tanévről (73. oldal)

A Debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem Évkönyv és Almanach az 1934-35. tanévről (95. oldal)

Évfolyamtalálkozók

2001-ben a DE MTK-n végzett gazdasági agrármérnök hallgatók találkozója

Fotó: Turi-Kovács Eszter

2008-2012 között az Informatikai Karon mérnök informatikus szakon végzettek találkozója

a KLTE Gyakorló Gimnáziumban 1972-ben végzett 4.E osztály 50 éves találkozója

Bajnokok Tornája - a TTK Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék volt hallgatóinak találkozója

Debreceni Közgáz Alumni Summit 2022

ZölDEbbítő találkozások akkor és most. A DEHÖK Környezetvédelmi Bizottságának találkozója

Bevezetés az addiktológiába

Napjaink egyik legmeghatározóbb kórképeivé váltak az addikciók. Egy kémiai anyaghoz vagy viselkedéshez való hozzá szokást hívunk addikciónak.

■ KÖRMENDI ATTILA

A függő személy nagyon erős vágyat, sóvárgást él át absztinens állapotban. Az absztinencia szermentes állapotot jelent, az addiktív karrier folyamán az abszinens és szerhasználó állapotok követik egymást, hiszen a sóvárgás a függőt a visszaesés irányába hajtja. Az addikciók egyik legmeghatározóbb tünete magának a függőségnek a tagadása, tehát a személy úgy érzi, hogy az alkohol vagy videójáték használata normális, rekreációs mértékű. Az addikciókat sok esetben másodlagos kórképként tekinthetjük, mivel gyakran valamilyen pszichiátriai kórkép, krízisállapot vagy elfojtott vágyak, szükségletek állhatnak a háttérben.

A *Bevezetés az addiktológiába* című könyv oktató jelleggel foglalja össze az addiktológia legfontosabb területeit célja elméleti alapot biztosítani *A függő viselkedés, a szerhasználat interkulturális*

szempontjai, és kultúrtörténete elnevezésű MA tárgy esetében, amelyet a pszichológus képzés keretében tanulnak a hallgatók a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Pszichológia Intézetében.

A tankönyv az addiktológia főbb területeit mutatja be. A legfontosabb addiktológiai alapfogalmak, és a biokémiai, pszichoanalitikus, behaviorista és kognitív megközelítéseket követően megismerhetjük az addikciók két nagy csoportját, a kémiai és viselkedéses függőségeket. A kémiai függőségek esetében a függőség egy kémiai anyag, például alkohol, valamilyen drog vagy nikotin hatására jön létre. A kémiai függőségek esetében a szer hiányában, elvonási tünetek jelennek meg. A viselkedési függőség esetében egy viselkedéstől válik függővé a személy, tehát az addikció itt nem köthető kémiai anyaghoz. A füg-

Körmendi Attila

BEVEZETÉS AZ ADDIKTOLÓGIÁBA

gő viselkedés visszatérően, ismétlődően, kényszeresen jellemző és akadályozza a személyt mindennapi feladatainak ellátásában. Viselkedési függőség a testedzés addikció, a videójátékoktól való függőség, a szerencsejáték zavar, de ide tartozik az okoseszközöktől való függőség is. A viselkedési függőségek közül jelenleg kettő szerepel hivatalos diagnosztikus kézikönyvekben: a szerencsejáték zavar és videójátékokkal kapcsolatos játékszavar. Ha a viselkedési addikcióban szenvedő nem tudja végrehajtani a függő viselkedést, akkor a kémiai addikcióhoz hasonlóan elvonási tüneteket él át. Az egyes kémiai és viselkedéses addikciókat külön fejezetekben mutatjuk be a műben. Mivel számos családi jellegzetesség figyelhető meg az addiktológiai problémákkal küzdők esetében erről is olvashatunk a műben. Az alkoholista játszma például be-

tekintést nyújt abba, hogy a családtagok hogyan segíthetnek a személy alkoholizmusának fenntartásában annak ellenére, hogy látszólag elítélik az alkoholistát. A családi jellegzetességek fontosságára utal, hogy az addiktív kórképek gyakran több generációban is megjelennek, ez a genetikai tényezők és a szociális tanulás szerepét hangsúlyozza a függőségek kialakulásában.

Mivel az addikciók nehezen kezelhető kórképek, ezért kiemelten hangsúlyos a prevenció, tehát a megelőzés lehetőségei. A "Prevenációs programok" fejezet a megelőzési lehetőségeket szemlélteti, prevenció programok bemutatásával. Helyet kaptak még az *Ártalomcsökkentő programok* és az *Önsegítő csoportok* is. Az ártalomcsökkentés esetén a cél nem feltétlenül az absztinencia elérése, hanem a szerhasználat által okozott ártalmak minimalizálása. A koncepció az addikciók kezelésének relatív

sikertelenségére adott válaszként jött létre. Az önsegítő csoportokban olyan függők találkoznak heti vagy kétheti rendszerességgel, akik hasonló problémákkal küzdenek (például Anonim Alkoholisták vagy Anonim Szerencsejátékosok csoportja). A csoportokat rendszerint egy abszinens szenvedélybeteg vezeti, tehát nem feltétlenül professzionális segítő által vezetett ülésekről van szó.

A könyvet a *Terápiás lehetőségek* bemutatásával zárjuk ahol kognitív viselkedésterápiás, pszichoanalitikus és egyéb gyógyítási módszereket alapjaival ismertetjük meg az olvasót.

A könyv a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar támogatásával, a Kari Kiadói és Jegyzetbizottság pályázatának keretében készült.

Akikre büszkék vagyunk

- **Batthyány-Strattmann László-díjban** részesült **Dr. Jenei Zoltán** egyetemi docens, az Orvosi Rehabilitáció és Fizikális Medicina Klinika igazgatója és **Dr. Tóth Judit**, az Onkológiai Klinika onkológusa, megbízott szakmai vezetője.
- **Pro Sanitate díjat** kapott **Dr. Lőrincz Ádám**, a Klinikai Központ Traumatológiai és Kézsebészeti Osztály traumatológusa.
- **Az Év Agrárszakembere Életmű díjat** vehette át **Dr. Nagy János**, a MÉK professor emeritusa.
- **Kosáry Domokos-díjban** részesült **Dr. Orosz István**, a BTK professor emeritusa.
- **A Magyar Egyetemi – Főiskolai Sportszövetség (MEFS) éves közgyűlésén** több kolléga is kitüntetésben részesült:
 - **Hajós Alfréd Aranyplakett** kitüntetést kapott **Dr. Bácsné Dr. Bába Éva**, a GTK egyetemi tanára,
 - **Csík Ferenc Ezüstplakettet** vehetett át **Kuszkó Zsolt**, az STKI testnevelő tanára,
 - **Elek Ilona Emlékéremben** részesült **Kulcsár Zsolt**, az STKI ügyintézője,
 - **Gedényi Mihály Elnöki Elismerő Oklevelet** kapott **Süvöltősné Sággy Annamária**, az STKI ügyvivő-szakértője.
- **Állami elismerések augusztus 20-án**
 - **Magyar Érdemrend Középreoszt** a **csillaggal** kitüntetésben részesült **Dr. Balla György**, az Általános Orvostudományi Kar Gyermekgyógyászati Intézet egyetemi tanára.
 - **Magyar Érdemrend tisztikeresztje** kitüntetést kapott:
 - **Dr. Ádány Róza**, az ÁOK egyetemi tanára,
 - **Dr. Balázs Margit**, az ÁOK egyetemi tanára,
 - **Dr. E. Kövér Katalin**, a TTK egyetemi tanára.
 - **Magyar Érdemrend lovagkeresztje** kitüntetésben részesült:
 - **Dr. Karasszon Dezső** orgonaművész, a ZK nyugalmazott egyetemi tanára,
 - **Dr. Bacskó György** szülész-nőgyógyász, a Kenézy Gyula Campus osztályvezető főorvosa,
 - **Dr. Papp Gábor Csaba**, a TTK egyetemi docense,
 - **Dr. Turchányi Béla**, az ÁOK egyetemi docense,
 - **Dr. Papp Csaba Sándor**, a Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet igazgatója.
 - **Miniszteri Elismerő Oklevelet** kapott **Dr. Ujvárosy Dóra**, a Sürgősségi Klinika szakorvosa, igazgatóhelyettese.
 - **Fleischmann Rudolf Díjban** részesült **Dr. Nagy János**, a MÉK professor emeritusa.
- **Állami elismerések október 23-án**
 - **Hatvani-díjat** kapott **Dr. Juhász Lajos**, a MÉK egyetemi docense és **Dr. Szekanecz Zoltán**, az ÁOK egyetemi tanára.
 - **Boncz László-díjat** vehetett át **Dr. Kovács Csilla**, a Klinikai Központ Kenézy Gyula Campus osztályvezető főorvosa.
 - **Hajós Alfréd-díjat** vehetett át **Kozák Luca** atléta, az intézmény hallgatója.
- **Bruckner Győző-díj** 40 éven aluli kutatók számára kiírt elismerésben részesült **Dr. Timári István**, a TTK adjunktusa.
- Az MTA DAB „Tudomány támogatásáért” **érmét** vehette át **Dr. Barta János**, a BTK professor emeritusa.
- **DAB Tehetség gondozásért Díjat** kapott **Muzsnay Zoltánné Murai Enikő**, a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája mestertanára.
- Magyar tudomány kategóriában megyei **Príma díjat** kapott **Dr. Vajas Attila** szemész szakorvos, a Klinikai Központ Szemklinikájának főorvosa.
- **Dr. Tankó Béla emlékdíjat** kapott **Dr. Bazsa György**, a TTK professor emeritusa.
- **Gróf Tisza István díjat** vehetett át **Dr. Juhász István**, az IK nyugalmazott egyetemi adjunktusa.
- **Pro Universitate díjat** kapott **Búvár Géza**, a MÉK címzetes egyetemi tanára.
- **Pedagógusnap** alkalmából több szakemberünk is elismerésben részesült:
 - **Klebensberg Kunó-díjat** vehetett át **Krakomperger Zsolt**, a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája középiskolai tanára.
 - **Debreceni Egyetem Tanárképzéséért-díjat** kapott **Dr. Pósné Rácz Annamária** oktatási igazgató.
 - **Jausz Béla-díjat** kapott **Szanicz Anikó**, DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája tanára.

Lezárva: 2022. november 30.

2022-ben elhunyt dolgozóink, hallgatóink

Dr. Antus Sándor

professor emeritus, Szerves Kémiai Tanszék, TTK

Barnáné Takács Katalin

ápoló, Gasztroenterológiai Klinika, KK

Berkes Katalin

ápoló, Bőrgyógyászati Klinika, KK

Dr. Csaba Béla

professor emeritus, Kórléttani Intézet, ÁOK

Dr. Csécsy György

egyetemi tanár, Polgári Jogi Tanszék, ÁJK

Dr. Cseri Julianna

tanszékvezető, főiskolai tanár, Fizioterápiás Tanszék, ETK

Csobán László Sándor

gépkocsivezető, Egészségügyi Üzemeltetési Osztály, KC

Dr. Fazakasné Kaló Klára

biológia szakos tanár, DE Balásházy János Gyakorló Technikuma, Gimnáziuma és Kollégiuma

Dr. Francia István

tudományos főmunkatárs, DOTESZ elnök, ÁOK

Dr. Gaál György

egyetemi docens, Szerves Kémiai Tanszék, TTK

Dr. Géczy László

egyetemi docens, Kertészettudományi Intézet, MÉK

Gomba Zsolt

reprográfus, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Dr. Gonda István Sándor

professor emeritus, Kertészettudományi Intézet, MÉK

Dr. Gulyás Zoltánné Klára

ny. kémiatanár, DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája

Gyarmati Renáta

védőnő, Védőnői Szolgálat, KK

Hegymeginé Elek Rita

tudományos segédmunkatárs, Gyermekgyógyászati Intézet, ÁOK

Illés Kálmán

zongoraművész, tanszékvezető főiskolai tanár, ZK

Dr. Imre Sándor

ny. egyetemi docens, Gerontológiai Tanszék, ÁOK

Dr. Joó Pál

ny. egyetemi tanár, tanszékvezető, Kolloidkémiai Tanszék, TTK

Kiss János

beteghordó, Sürgősségi Betegellátó Osztály, KK

Dr. Kovács András

professor emeritus, Állattenyésztési Tanszék, MÉK

Kovács Istvánné Katalin

szülész, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, KK

M. Tóth Ildikó

sajtófőnök, Sajtóiroda, Rektori-Kancellári Kabinet

Dr. Molnár Péter

professor emeritus, Magatartástudományi Intézet, ÁOK

Dr. Nyéki József

professor emeritus, Kertészettudományi Intézet, MÉK

Dr. Nyíri László

professor emeritus, Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet, MÉK

Dr. Pelyvás István

címzetes egyetemi docens, Gyógyszerészi Kémia Tanszék, GYTK

Pénzes László

műtősségéd, Szemklinika, KK

Dr. Péterffy Árpád

professor emeritus, Kardiológiai és Szívsebészeti Klinika, KK

Rácz Kornélia

gazdasági vezető, ZK

Rózsa Béla

ny. vegyésztechnikus, Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék, TTK

Sólyom Lászlóné

gazdasági nővér, Gyermek és Ifjúság Pszichiátriai Osztály, KK

Dr. Szabó Gábor

professor emeritus, Regionális Gazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék, GTK

Szakácsné Veres Tünde

felöltt szakápoló, Ápolási Osztály, KK

Dr. Szeszák Ferencné

ny. szakreferens, tudományos titkár, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Szóllósi Mihály

gépkocsivezető, Üzemeltetési Igazgatóság, KC

Dr. Tassonyi Edömér

egyetemi tanár, Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinika, KK

Terdik Ilona

diplomás ápoló, Szemészeti Osztály, KGYC

Dr. Thyll Szilárd

professor emeritus, Víz- és Környezetgazdálkodási Intézet, MÉK

Tóthné Bereczki Annamária

analitikus, Laboratóriumi Medicina

Varga Gáborné

élelmészvezető, GYGYK

Dr. Varga Gyula

főiskolai tanár, Társadalomtudományi Tanszék, GYGYK

Varga Tibor

betegkísérő, Sürgősségi Klinika, KK

Veress Miklós

ny. agrármérnök, szakmai tanár, DE Balásházy János Gyakorló Technikuma, Gimnáziuma és Kollégiuma

ELHUNYT HALLGATÓINK

Hajdu Zoltán

villamosmérnök (BSc), TTK

Jendrek Kristóf Dávid

villamosmérnök (BSc), TTK

Kádár Bence Kadosa

osztatlan jogász, ÁJK

Katona Oszkár Sándor

osztatlan agrármérnök-tanár, MÉK

Nagy Viktor Attila

ápolás és betegellátás, mentőtiszt (BSc), ETK

Ráski Dávid

vegyészmérnök (BSc), TTK

Rimaszombatiné File Éva

egészségügyi szociális munka (MSc), ETK

Varga Piroska

osztatlan tanár, TTK

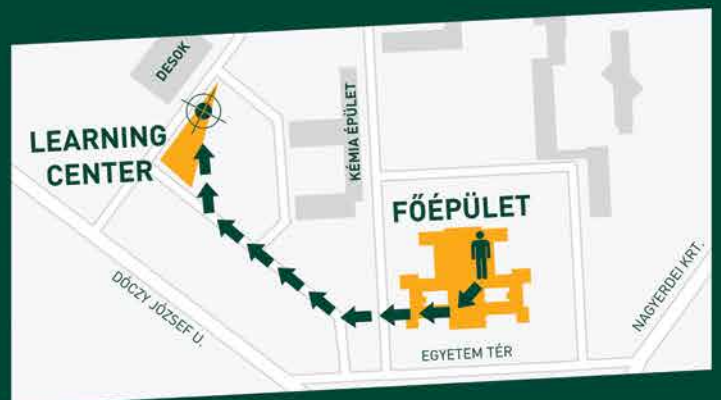
Nyugodjanak békében, emléküket megőrizzük.

UD SHOP

EGYETEMI AJÁNDÉKBOLT

ÜZLETÜNK AZ ÚJ
**LEARNING
CENTER**
ÉPÜLETBE
KÖLTÖZÖTT

Feladó:

DEBRECENI EGYETEM

Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

DÍJ HITELEZVE
4002 DEBRECEN
Pf. 400